

Yksinyrittäjäkysely 2022

Suomen Yrittäjät

Sisällys

Yksinyrittäjäkysely	3
1. Tiivistelmä	3
2. Johdanto	5
3. Aineisto	7
4. Kasvuhaluus ja kasvun keinot	11
5. Työntekijän palkkaaminen.....	15
6. Yksinyrittäjän tulot.....	17
6.1 YEL-työtulo.....	19
7. Varautuminen yrittäjyyden jälkeiseen elämään	21
8. Työaika, lomat ja jaksaminen.....	23
9. Perhe-elämä ja yrittäjyys.....	29
10. Ulkopuolelta tulleet haasteet.....	32
10.1 Koronakriisi.....	32
10.2 Ukrainan sota	33
11. Huomioita alueittain	34
Etelä-Karjala.....	34
Etelä-Pohjanmaa.....	35
Etelä-Savo.....	36
Helsinki	37
Häme	37
Kainuu	38
Keski-Pohjanmaa	38
Keski-Suomi	39
Kymi	40
Lappi	41
Pohjois-Karjala	42
Pohjois-Pohjanmaa	43
Päijät-Häme	44
Pääkaupunkiseutu.....	44
Rannikko-Pohjanmaa	45
Satakunta.....	46
Savo	46
Uusimaa.....	47
Varsinais-Suomi	48

Suomen Yrittäjät: Yksinyrittäjäkysely 2022

Tekijät**Mika Hämeenniemi**

toimialapäällikkö

050 372 4804

mika.hameenniemi@yrittajat.fi

Harri Hellstén

työmarkkina-asioiden päällikkö

050 502 0111

harri.hellsten@yrittajat.fi

Julkaisija**Suomen Yrittäjät**

PL 999, 00100 HELSINKI

puhelin 09 229 221

toimisto@yrittajat.fi

www.yrittajat.fi

Yksinyrittäjäkysely 2022

1. Tiivistelmä

Suomen Yrittäjät tekee Yksinyrittäjäkyselyn kolmen vuoden välein. Tähän kyselyyn vastanneita yksinyrittäjiä on yhteensä 2 290, joka on 416 enemmän kuin edellisessä vuoden 2019 kyselyssä.

Vastaajat jakautuvat sukupuolten osalta tasaisesti, sillä vastaajista 50,2 prosenttia on naisia ja 49,1 prosenttia miehiä. Yrittäjät ikääntyvät, mistä kertoo myös se, että vastaajista yli 55-vuotiaita on 45 prosenttia. Määrä on kasvanut edellisestä kyselystä 10 prosenttiyksikköä ja vuoden 2016 kyselystä 18 prosenttiyksikköä. Korkeakoulututkinto (AMK / yliopisto) on yli puolella vastanneista (52 %). Palvelusektori on yksinyrittäjille selkeästi yleisin toimiala, vastanneista noin kolme neljästä (74 %) toimii palveluiden piirissä. Osa-työehtojen osuus yksinyrittäjien yhtiömuotona on kasvanut ja se on kyselyssä ensimmäistä kertaa yleisempi kuin toiminimi. Tämän kyselyn vastanneista 84 prosenttia toimii yksinyrittäjänä päätoimisesti ja 16 prosenttia osa-aikaisesti, palkkatyön tai eläkkeen rinnalla.

Yksinyrittäjien kasvuhaluus on säilynyt korkealla, mutta on laskenut edelliseen kyselyyn verrattuna. Maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee vastaajista 56 prosenttia. Edellisessä vuoden 2019 kyselyssä kasvua tavoitteli 11 prosenttiyksikköä suurempi joukko. Takana on pitkä ja vaikea koronakriisi, jonka vaikutus näkyy myös kasvuhaluudessa. Toimialojen välillä on eroja kasvuhaluudessa. Kovinta kasvuhaluus on kaupan toimialalla, matalinta rakentamisen toimialalla. Kasvuhaluus laskee iän noustessa.

Tärkeimpinä kasvun keinoina yksinyrittäjät nimeävät: 1. uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen, 2. verkostoituminen kumppaneiden kanssa ja 3. työntekijän palkkaaminen. Edelliseen kyselyyn verrattuna uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen on noussut. Tässä näkyy korona-aika, jolloin moni yksinyrittäjä joutui vaikeassa tilanteessa kehittämään uusia palveluita tai tuotteita. Kasvun esteinä yksinyrittäjät arvioivat: 1. yrityksen toiminta henkilöityy yrittäjään, jolloin työntekijän rekrytointi ei onnistu, 2. työllistämiseen liittyvä riski ja 3. työllistämisen kalleus.

Kolmannes (33 %) kyselyn vastanneista kertoi palkanneensa työntekijän jossakin yrityksen toiminnan vaiheessa. Niille yksinyrittäjille, jotka vastasivat, etteivät ole palkanneet missään vaiheessa esitettiin jatkokysymys, miksi ei ole palkannut. Vastauksissa korostui se, että iso osa yksinyrittäjistä on tehnyt tietoisesti päätöksen työllistää vain itsensä. Lisäksi tyypillistä on, että asiakkaat haluavat juuri yrittäjän itsensä tuottamia palveluja, töitä ei ole riittävästi ja palkkakustannuksia ei saa katettua.

Maaliskuussa 2022 on käynnistynyt yksinyrittäjille suunnattu rekrytointitukikokeilu. Kyselyyn vastanneista 45 prosenttia ilmoitti, että mahdollisesti palkkaisivat työntekijän, mikäli saisivat kokeilun mukaisen tuen.

Yksinyrittäjien tulotaso on edelleen matala, mutta kehittynyt hieman parempaan suuntaan. Kaikista vastanneista 44 prosenttia ilmoitti tienäänsä kuukaudessa alle 2 000 euroa. Vuoden 2019 kyselyssä vastaava osuus oli 48 prosenttia ja vuonna 2016 51 prosenttia. Päätoimisista yksinyrittäjistä alle 2000 euroa bruttona tienaa 36 prosenttia (41 % v. 2019, 45 % v. 2016). Tulotason kehitys on ollut tasaisesti kohti parempaa kautta linjan.

Lähes puolet vastanneista (49 %) ilmoittaa YEL-työtulonsa olevan alle 13 000 euroa. Vain 31 prosenttia vastanneista kertoi maksavansa riittävästi YEL-maksua. Yrittäjyyden jälkeiseen elämään varautumisessa 48 prosenttia ilmoitti turvautuvansa sijoitustoimintaan. Osuus on kasvanut edellisestä kyselystä 11 prosenttiyksiköllä.

Tässä kyselyssä selvitettiin ensimmäistä kertaa yksinyrittäjien kiinnostusta oman yrityksensä myyntiin. Kaikista vastanneista 41 prosenttia ilmoitti olevansa kiinnostunut myymään yrityksensä. Tämä osoittaa, että tulevien lähivuosien aikana on edessä merkittävä määrä yksinyrittäjien yrityskauppoja.

Yksinyrittäjien toimintatapa on verkostomainen. Yleisintä on toimia 2-3 samaa toimialaa edustavan tai omaa toimintaansa täydentävän yrittäjän kanssa. Vain 15 prosenttia kertoi toimivansa ilman verkostoa.

Yksinyrittäjät tekevät pitkää työviikkoa, sillä vastanneista lähes puolet (46 %) ilmoittaa työskentelevänsä yli 40 tuntia viikossa. Positiivista on, että edelliseen kyselyyn verrattuna yksinyrittäjät pitävät hieman aiempaa paremmin lomina, vaikka edelleenkin määrä on vähän. Enintään viikon verran vuodessa ilmoitti pitävänsä noin joka viides vastanneista.

Sairastuminen on yksinyrittäjille yksi suuremmista riskeistä, sillä sijaista on vaikeaa saada. Noin kolme neljästä kyselyyn vastanneista kertoi, ettei tiedossa ole henkilöä, joka voisi sijaistaa poissaolojen aikana yritystoimintaa.

Jaksamisen osalta yksinyrittäjät jakaantuvat kahteen ryhmään. Kyselyyn vastanneista 46 prosenttia vastasi, ettei ole kokenut jaksamisen haasteita missään vaiheessa. Hieman yli puolet kertoi, että jaksamisen haasteita on ollut. Tästä joukosta puolestaan 27 prosenttia vastasi, ettei ole hakenut apua jaksamisen haasteisiin. Tyypillisiä syitä tälle ovat ”En tiedä miten ja mistä voisin apua hakea” ja ”Ei ole aikaa.”

Työterveyshuolto on edelleen käytössä vain pienellä osalla yksinyrittäjistä, sillä 68 prosenttia vastaajista ilmoitti, ettei ole järjestänyt itselleen työterveyshuoltoa. Erityisesti naisista vain 21 prosenttia ilmoitti hankkineensa työterveyshuollon, kun vastaava osuus miehillä oli 34 prosenttia. Yksityinen sairauskuluvakuutus on yli puolella vastanneista.

Perhe-elämän ja yrittäjyyden yhteen sovittamisen haaste on erityisen suurta yksinyrittäjillä. Kaikista vastaajista kolmannes (33 %) ilmoitti, että ei ole pitänyt perhevapaita lainkaan. Tilanne on mennyt hieman parempaan suuntaan, sillä vuoden 2019 kyselyssä osuus oli 38 prosenttia. Miehistä puolet vastasi, ettei pitänyt lainkaan perhevapaita. Naisista kymmenen prosenttia ilmoitti, ettei pitänyt lainkaan perhevapaita, kun edellisessä kyselyssä osuus oli 20 prosenttia. Mielenkiintoista on, että yrittäjä-äidit pitävät aiempaa paremmin perhevapaita, mutta isillä tilanne ei ole kohentunut.

Pitkittynyt koronakriisi vaikutti laajasti yksinyrittäjien yritystoimintaan. Kaikista vastanneista lähes puolet (47 %) kertoi, että korona heikensi yrityksen toimintaa hyvin merkittävästi tai jonkin verran. Joka neljännellä yksinyrittäjällä korona ei vaikuttanut yrityksen toimintaan juurikaan. Joka viides (20 %) vastanneista ilmoitti, että yrityksen toiminta on kehittynyt erittäin hyvin tai suhteellisen hyvin koronasta huolimatta. Seitsemän prosenttia vastanneista kertoi perustaneensa yrityksen korona-aikana, joten koronan vaikutusta on vaikea arvioida yritystoimintaan.

Kysyimme myös sitä, miten vastaajat ennakoivat Ukrainan sodan vaikuttavan yritystoimintaan. Kyselyn vastausaikana Ukrainan sota oli ollut käynnissä noin kaksi kuukautta, joten tämä kannattaa huomioida vastauksia arvioitaessa. Kaikista vastaajista neljännes (25 %) kertoi, että sodalla ei ole vaikutusta yritystoimintaan. 65 prosenttia vastaajista ilmoitti, että vaikutuksia yritystoimintaan on jonkin verran, melko paljon tai erittäin paljon. Vaikutus on hyvin riippuvainen yksinyrittäjän toimialasta.

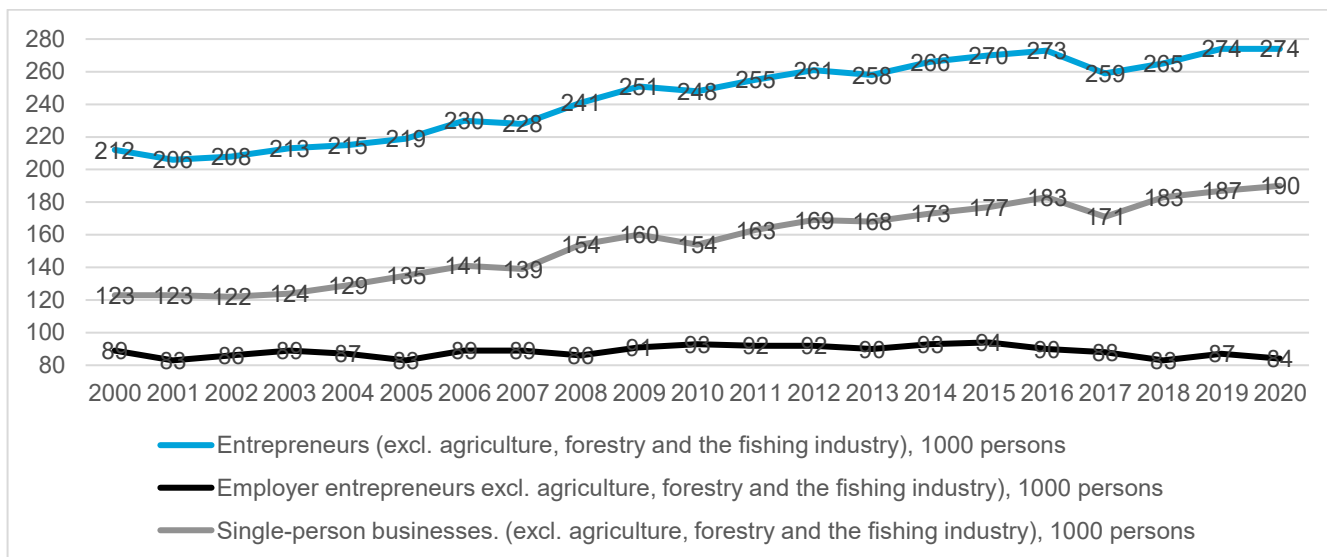
2. Johdanto

Yksinyrittäjyys on työelämän 2000-luvun merkittävin muutostrendi. Vuosituhannen vaihteesta yksinyrittäjien määrä on kasvanut yli 60 000. Samanaikaisesti työnantajayrittäjien määrä on pysytellyt samalla noin 90 000 tasolla. Vuonna 2020 yksinyrittäjien määrä oli jo 190 000. Kasvu on jatkanut vakaana muutamaa lyhytaikaista laskua lukuun ottamatta.

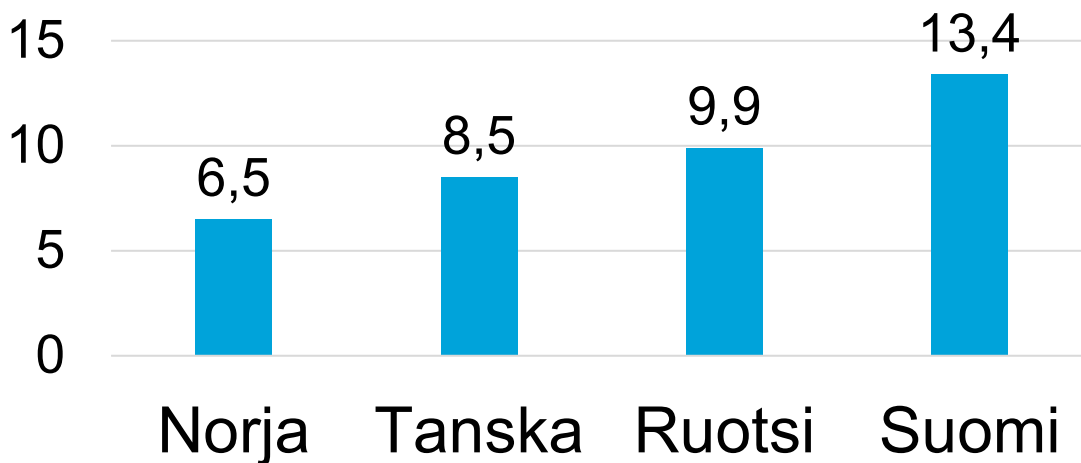
Yksinyrittäjyyden merkitys yhteiskunnassa on noussut yksinyrittäjäjoukon kasvaessa. OECD:n mukaan yksinyrittäjien osuus työllisyydestä on Suomessa Pohjoismaiden korkein. Vuonna 2020 yksinyrittäjien osuus työllisyydestä oli Suomessa 13,4 prosenttia, Ruotsissa 9,9 prosenttia, Tanskassa 8,5 prosenttia ja Norjassa 6,5 prosenttia.

Arvokasta on työllistää itsensä. Tämän lisäksi yksinyrittäjien merkitys korostuu välillisesti. Yksinyrittäjien toimintaan liittyy vahvasti verkostomainen toimintatapa. Hankintoja ja os-toja tehdään muilta yrittäjiltä, toimitaan alihankkijana toimintaketjuissa tai tehdään yhteistyötä esimerkiksi yhteisissä toimitiloissa.

Kuva 1: Yksinyrittäjien määrän kehitys v. 2000–2020 (1000, pl. maa, metsä ja kalatalous). Lähde: Tilastokeskus

Kuva 2: Yksinyrittäjien osuus työllisyydestä, %, 2020. Lähde: OECD, Self-employment rate <https://data.oecd.org/emp/self-employment-rate.htm>

3. Aineisto

Kysely on toteutettu sähköpostikyselynä Suomen Yrittäjien yksinyrittäjäjäsenille, jotka ovat antaneet luvan tutkimuskäyttöön. Lisäksi on ollut käytössä avoin linkki, jonka kautta on ollut mahdollista vastata kyselyyn. Kyselyyn vastasi yhteensä 2290 yksinyrittäjää, joista 1977 on vastattu sähköpostitse ja 313 avoimen nettilinkin kautta.

Vastaajat jakautuvat sukupuolten osalta tasaisesti, sillä vastaajista 50,2 prosenttia on naisia ja 49,1 prosenttia miehiä.

Maantieteellisesti suurimmat vastaajamäärät ovat Uudellamaalla (15,7 prosenttia vastanneista) ja Pirkanmaalla (14,4 prosenttia).

Yli 55-vuotiaita vastaajista on 45 prosenttia. Osuus on kasvanut edellisistä kyselyistä tuntuvasti, sillä vuonna 2019 yli 55-vuotiaita oli vastaajissa 35 prosenttia ja vuonna 2016 osuus oli 27 prosenttia. 45–54 vuotiaita on noin 30 prosenttia ja 35–44 vuotiaita 19 prosenttia ja alle 35-vuotiaita 6 prosenttia vastanneista. Edellisessä kyselyssä alle 35-vuotiaiden osuus oli 10 prosenttia.

Korkeakoulututkinto (AMK / yliopisto) on noin puolella vastanneista (52 %). Ammatillinen tutkinto on puolestaan 38 prosentilla. Koulutustaustassa ei ole tapahtunut muutosta edelliseen kyselyyn verrattuna.

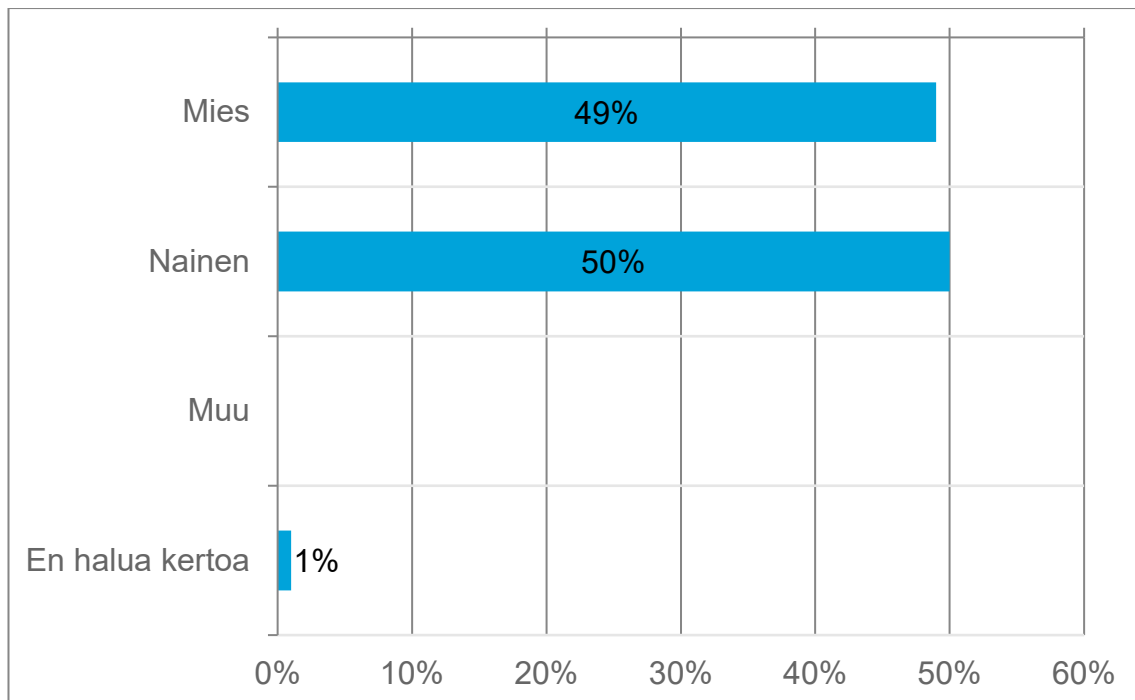
Lähes puolet vastanneista (48 %) on toiminut yrittäjänä yli 10 vuotta. Tämän joukon osuus on kasvanut edellisestä kyselystä 10 prosenttiyksiköllä. Vastaavasti alle 3 vuotta yrittäjänä toimineiden osuus on nyt 15 prosenttia, mikä on 9 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuonna 2019. 3–10 vuotta toimineiden yrittäjien osuudessa ei ole tapahtunut merkittävää muutosta.

Palveluiden osuus yksinyrittäjien päätoimialana on säilynyt vahvana. Noin kolme neljästä (74 %) vastanneesta ilmoitti palvelut toimialakseen. Kaupan ja rakentamisen osuus on molemmilla tasan kymmenen prosenttia ja teollisuuden 6 prosenttia. Toimialojen jakautumisessa ei ole tapahtunut olennaista muutosta edelliseen kyselyyn verrattuna.

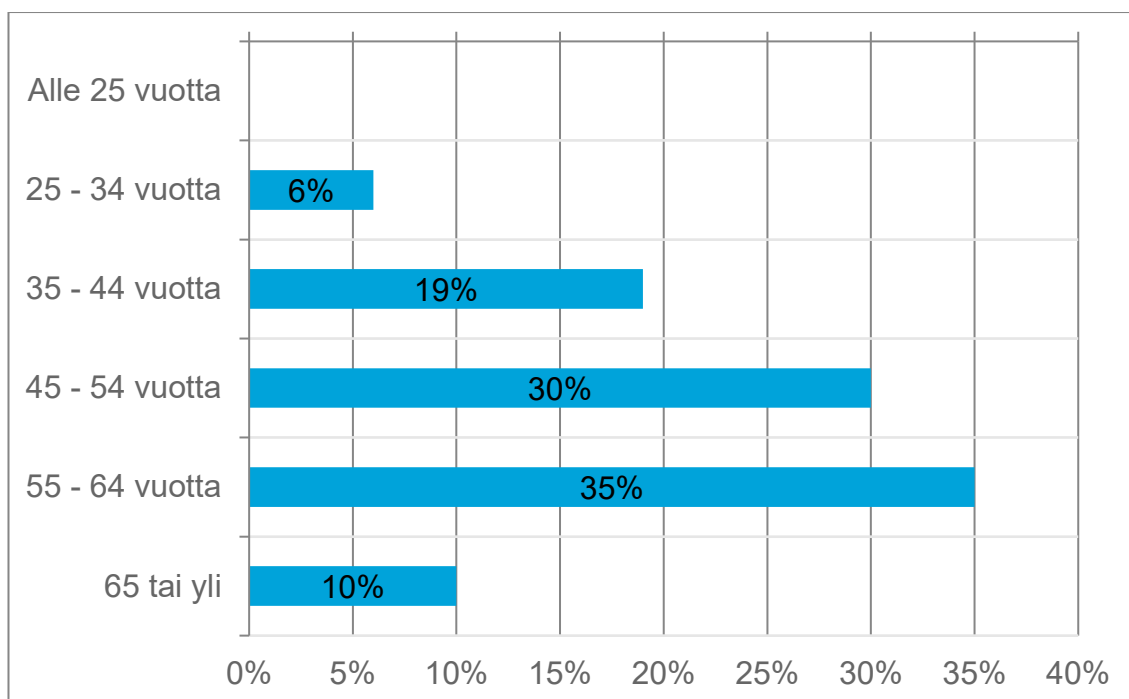
Yhtiömuodoista osakeyhtiö on ensimmäistä kertaa yleisin. Vastanneista 49 prosenttia kertoo yhtiömuodokseen osakeyhtiön ja 46 prosenttia toiminimen. Vuoden 2019 kyselyssä toiminimen osuus oli 52 prosenttia ja vuonna 2016 56 prosenttia. Osakeyhtiön osuus oli vuonna 2019 42 prosenttia ja vuonna 2016 38 prosenttia. Muutoksessa näkyy 1.7.2019 voimaan astunut muutos, jonka jälkeen osakeyhtiön on voinut perustaa ilman 2500 euron osakepääomaa. Kommandiittiyhtiöiden osuus on pysynyt vastaajien joukossa samalla, noin viiden prosentin tasolla.

Noin 84 prosenttia vastaajista toimii yksinyrittäjänä kokoaikaisesti ja päätoimisesti. Osuus on pysynyt samalla tasolla kuin edellisissä kyselyissä (86 % v. 2019, 85 % v. 2016). Osa-aikaisesti ilmoittaa toimivansa 16 prosenttia. Osa-aikaisesti toimivista vastanneista noin 61 prosenttia ilmoittaa toimivansa yrittäjänä palkkatyön rinnalla ja 34 prosenttia eläkkeen rinnalla.

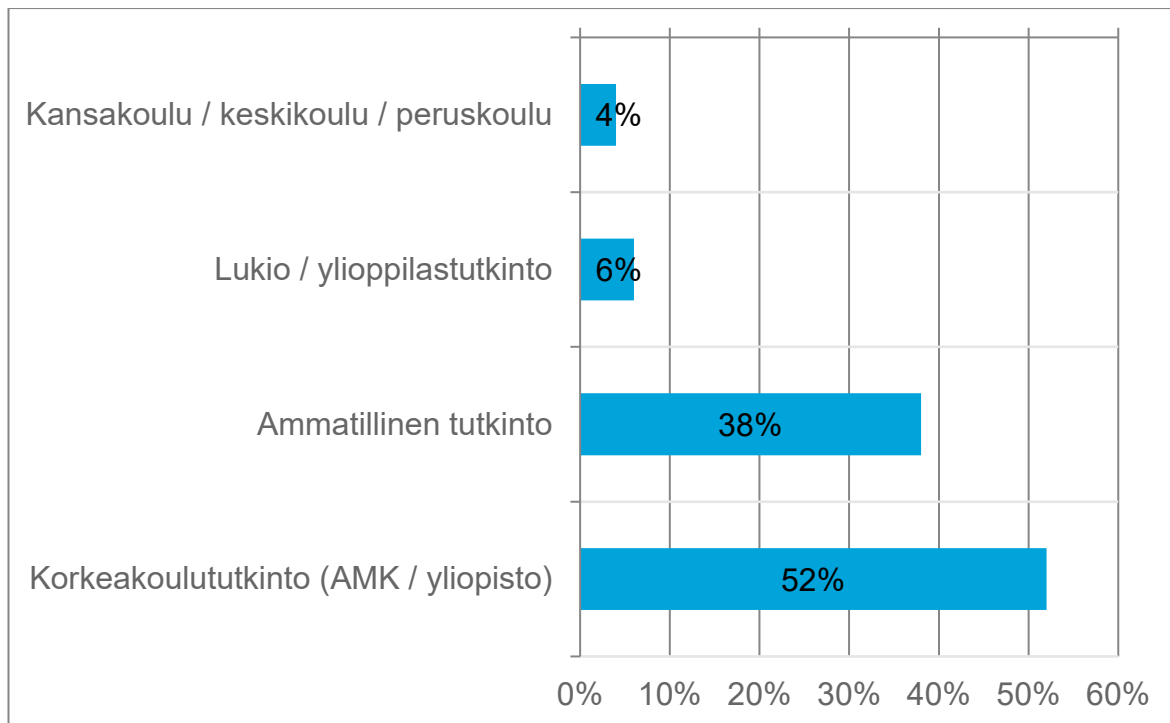
Kuva 3: Vastaajien sukupuoli, %

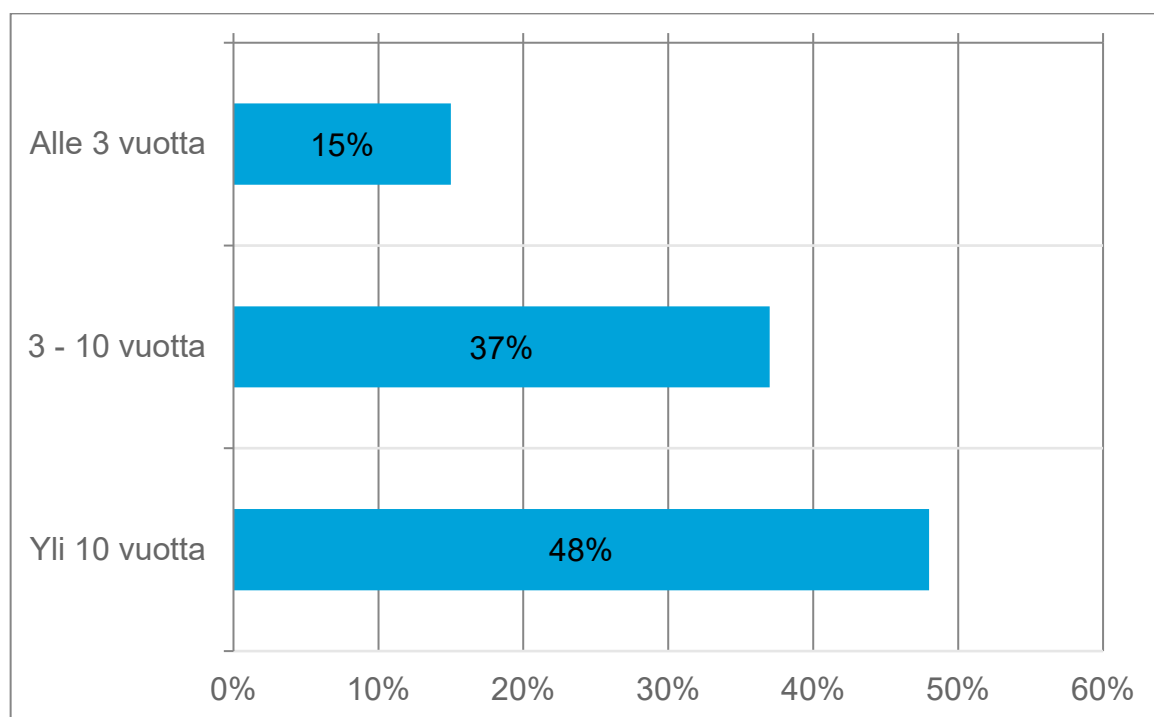
Kuva 4: Vastaajien ikä, %

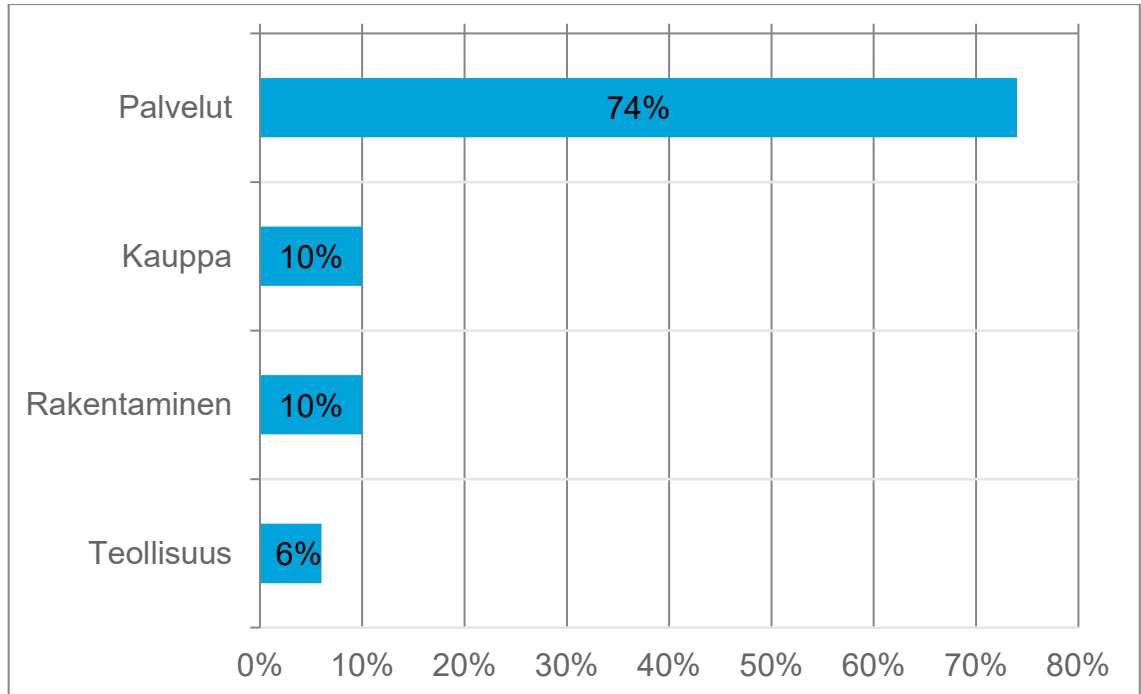
Kuva 5: Vastaajien koulutustausta, %

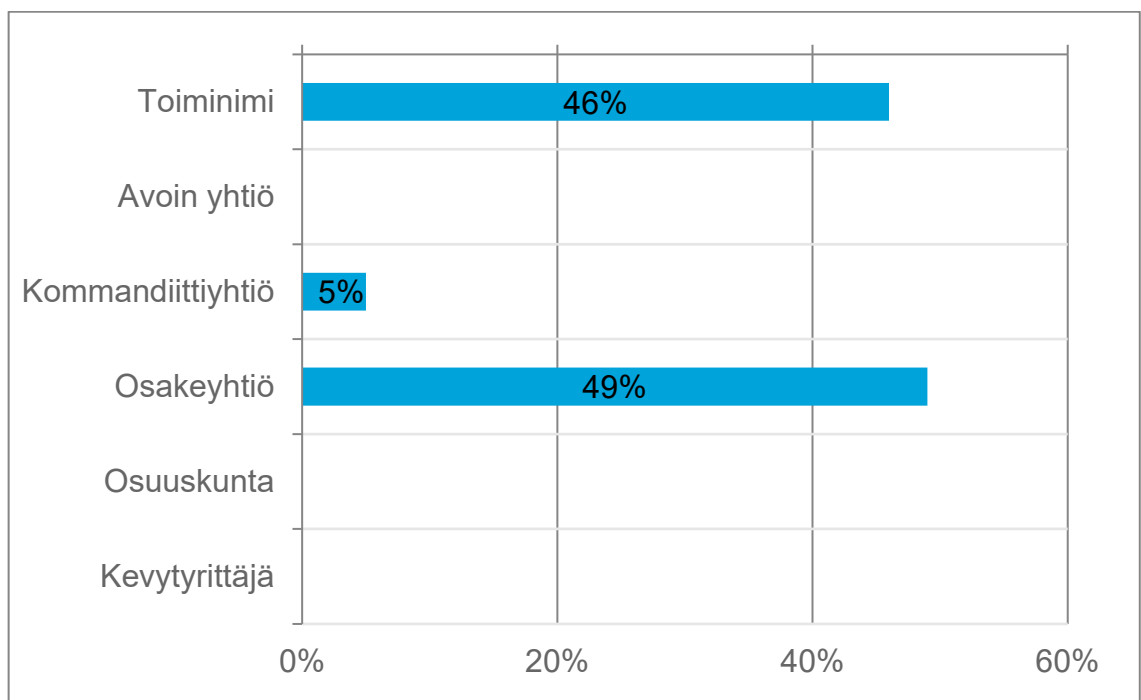
Kuva 6: Yrittäjänä toimiminen, %

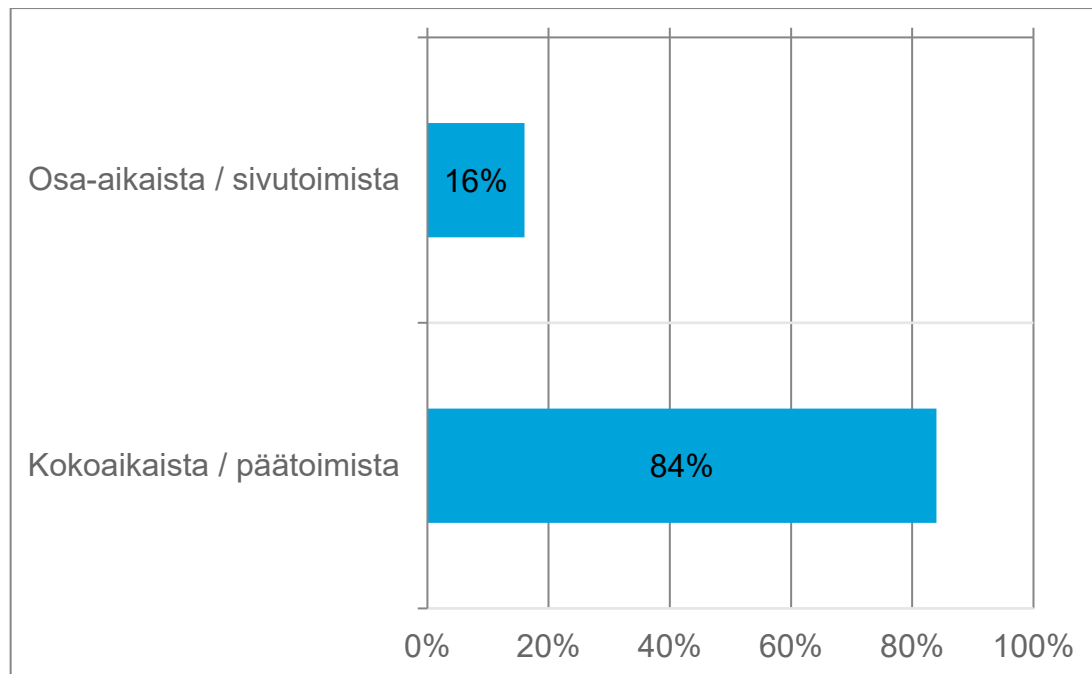
Kuva 7: Yrityksen päätoimiala, %

Kuva 8: Yritysmuoto, %

Kuva 9: Pää- ja sivutoimiset yrittäjät, %

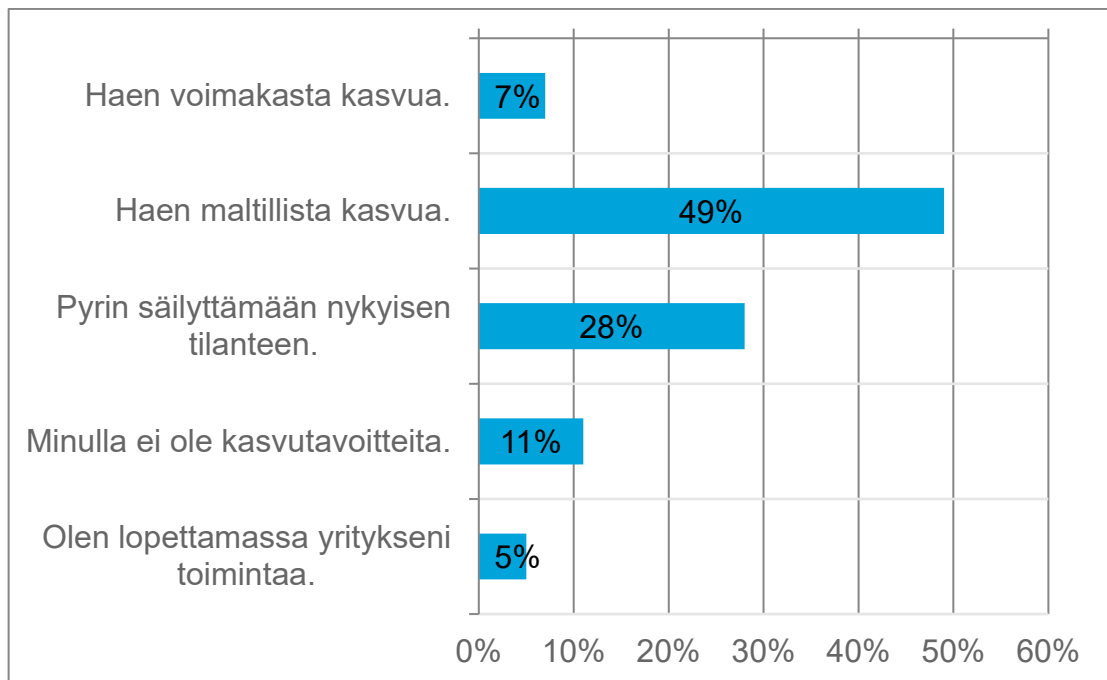

4. Kasvuhaluus ja kasvun keinot

Kasvuhaluus on korkealla tasolla, mutta laskenut 11 prosenttiyksiköllä verrattuna v. 2019 kyselyyn. Vastanneista voimakasta tai maltillista kasvua tavoittelee 56 prosenttia. Edellisessä kyselyssä kasvua tavoitteli 67 prosenttia. Nykyisen tilanteen pyrkii säilyttämään 28 prosenttia vastanneista, kun edellisessä kyselyssä lukema oli 22 prosenttia. Vastanneista 11 prosentilla ei ole kasvutavoitteita ja 5 prosenttia on lopettamassa yrityksen toiminnan. Kolme vuotta sitten kyselyssä kasvutavoitteita ei ollut 8 prosentilla ja 3 prosenttia oli lopettamassa toiminnan.

Oman yrityksen kasvuhaluudessa on tapahtunut selkeä muutos heikompaan suuntaan, muutosta selittää useampi tekijä. Yksi selittävä tekijä on, että vastaajissa on yhä enemmän yli 55-vuotiaita yksinyrittäjiä. Kasvuhaluus laskee iän noustessa, johon palataan tarkemmin myöhemmin. Koronakriisin vaikutus yksinyrittäjien talouteen on nakeranut kasvuhaluutta. Merkittäväällä osalla yksinyrittäjistä koronakriisi oli aikaa, jolloin yritys keskittyi vaikeasta ajasta selviytymiseen ja yrityksen talouden puskurit hupenivat. Tulevat vuodet näyttävät, palautuuko yksinyrittäjien kasvuhaluus uudelleen nousuralle. Kaikesta huolimatta yli puolet yksinyrittäjistä tavoittelee kuitenkin edelleen kasvua.

Kuva 10: Yrittäjien suunnitelmat yrityksen kasvulle, %

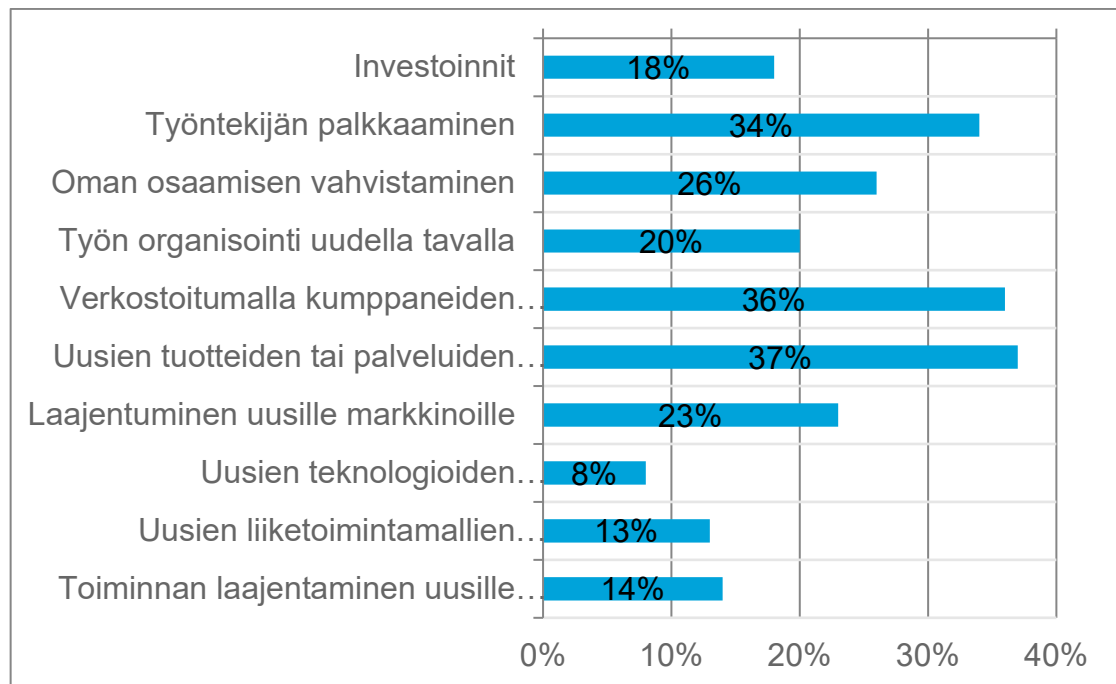

Toimialojen välillä on myös eroja yksinyrittäjien suunnitelmissa kasvulle. Kovinta kasvuhaluutta on kaupan toimialalla, jossa 68 prosenttia ilmoittaa tavoittelevansa voimakasta tai maltillista kasvua (74 % v. 2019). Teollisuudessa 57 prosenttia (67 % v. 2019) ja palveluiden toimialalla 56 prosenttia (67 % v. 2019) tavoittelee kasvua. Rakentamisen toimialalla kasvuhalukkuus on matalimmalla, 45 prosentissa (62 % v. 2019). Kasvuhalukkuus on laskenut kaikilla toimialoilla, mutta voimakkainta se on ollut rakentamisen toimialalla. Kyselyn vastausaika 19.4–3.5 saattaa vaikuttaa siihen, että voimakkaasti kiihtynyt inflaatio heikentää erityisesti rakentamisen toimialan kasvuhalukkuutta ja mahdollisuuksia siihen.

Voimakkainta kasvuhalukkuus on alle 25-vuotiaiden vastaajien joukossa, jossa peräti 93 prosenttia ilmoittaa hakevansa voimakasta tai maltillista kasvua. Kasvuhalukkuus laskee iän noustessa: 35–44 -vuotiaista kasvua tavoittelee 72 prosenttia, 45–54 -vuotiaista vastaajista 63 prosenttia, 55–64-vuotiaista 48 prosenttia ja yli 65-vuotiaista 23 prosenttia. Yli 65-vuotiaissa on merkittävästi myös osa-aikaisesti toimivia yksinyrittäjiä, mikä näkyy suhtautumisessa kasvutavoitteisiin.

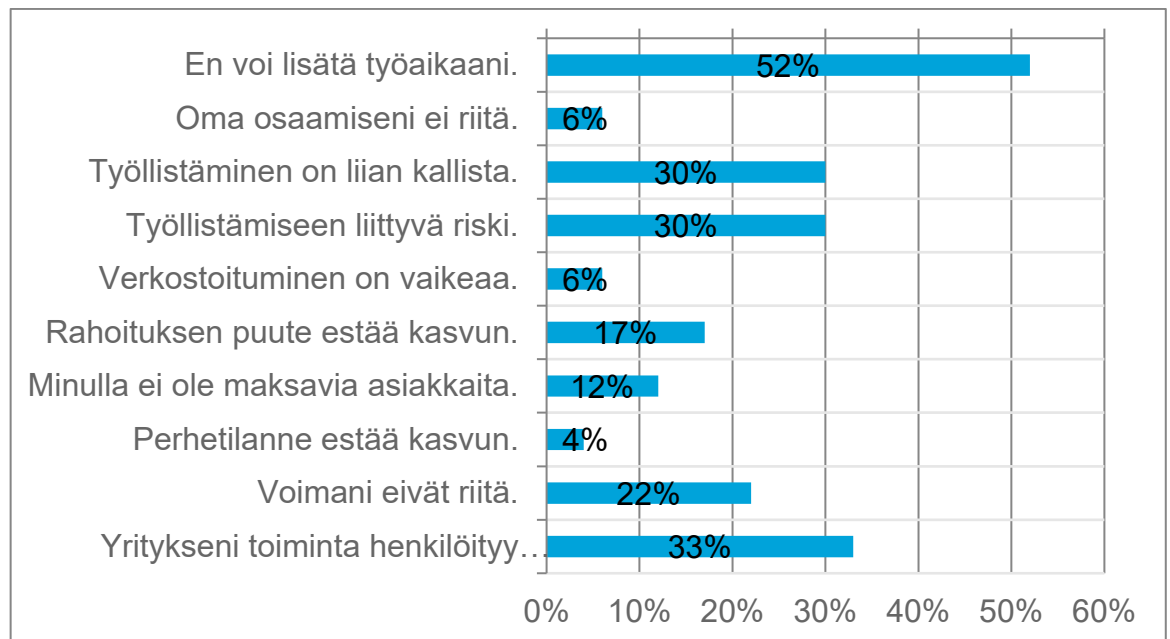
Vastaajat arvioivat myös 1-3 tärkeintä keinoa kasvattaa liiketoimintaa. Tärkeimmäksi kasvukeinoksi arvioitiin uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen (37 %), verkostoituminen kumppaneiden kanssa (36 %) ja työntekijän palkkaaminen (34 %). Vuoden 2019 kyselyssä kolmen kärki oli hieman eri järjestyksessä: verkostoituminen kumppaneiden kanssa (44 %), uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen (39%) ja työntekijän palkkaaminen (30 %). Tuloksissa saattaa näkyä, että korona-aikana moni yksinyrittäjä on joutunut miettimään vaikeassa tilanteessa tuotteita ja palveluita uudelleen. Mielenkiintoista on, että verkostoituminen kumppaneiden kanssa ei saavuta yhtä korkeaa suosiota kuin edellisessä kyselyssä.

Kuva 11: Tärkeimmät kasvukeinot, % (mahdollisuus valita 1–3 vaihtoehtoa)

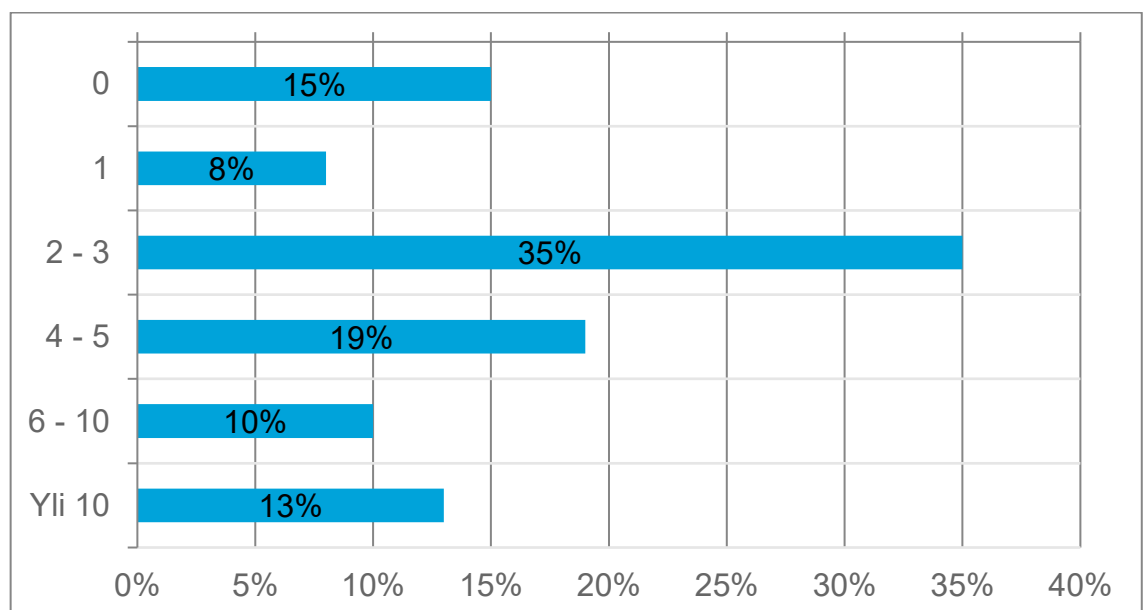
Vastaajilla oli mahdollisuus valita myös 1–3 tärkeintä tekijää, joiden koetaan rajoittavan yrityksen kasvua. Yli puolet (52 prosenttia) kertoi, että he eivät voi lisätä työaikaansa ja noin kolmannes (33 %) ilmoitti, että yrityksen toiminta henkilöityy yrittäjään, joten työntekijän rekrytointi ei onnistu. Työllistämiseen liittyvän riskin ja kalleuden ilmoitti kasvun esteeksi 30 prosenttia vastanneista. Kolmen vuoden takaiseen kyselyyn verrattuna muutosta on tapahtunut siinä, että yrityksen henkilöityminen yrittäjään koetaan yhä useammin kasvun esteeksi (v. 2019 27 %, nyt 33 %). Muilta osin tilanne on pysynyt samankaltaisena. Vastauksissa näkyy yksinyrittäjien painottuminen palvelualalle: Kasvu nähdään oman henkilökohtaisen osaamisen kautta, johon yritys myös henkilöityy. Työmäärää ei voi kuitenkaan kasvattaa määräänsä enempää. Työllistämisen kalleus ja työntekijään sitoutuminen koetaan riskinä.

Kuva 12: Merkittävimmät kasvun esteet, % (mahdollisuus valita 1–3 vaihtoehtoa)

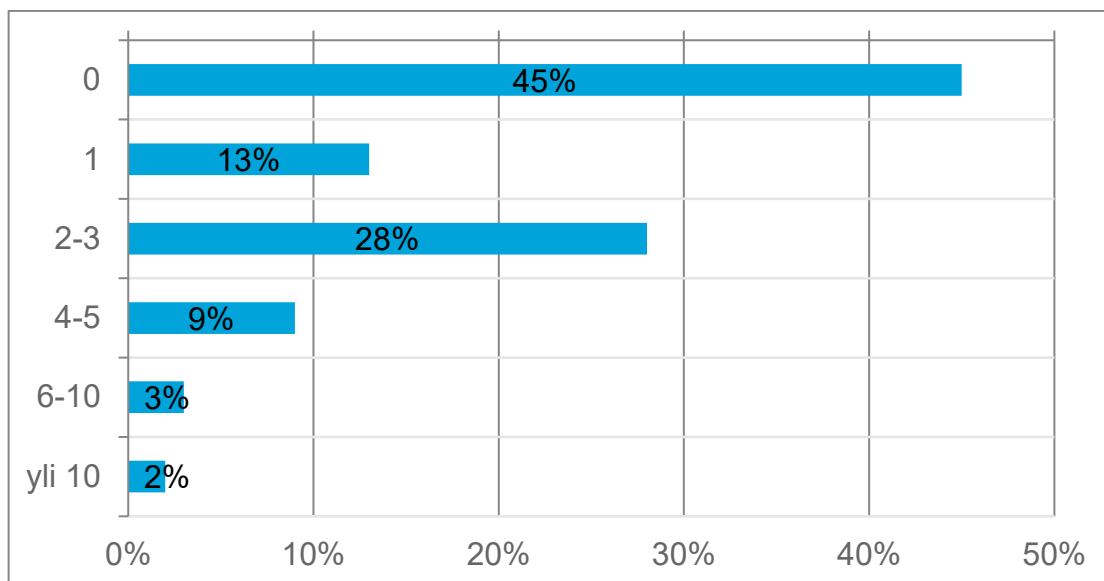

Yksinyrittäjien toimintatapa on usein verkostomainen. 35 prosenttia vastanneista kertoi toimivansa 2–3 samaa toimialaa edustavan tai omaa toimintaansa täydentävän yrittäjän kanssa ja 19 prosenttia 3–4 yrittäjän kanssa verkostossa. Vain 15 prosenttia ilmoitti toimivansa yksin, ilman verkostoa muiden saman alan yrittäjien kanssa. Tässä kyselyssä selvitettiin myös alihankkijoiden käytettyä määrää yritystoiminnassa. Kaikista vastaajista 55 prosenttia ilmoittaa käyttävänsä alihankkijoita ja 45 prosenttia ei puolestaan käytä. Yksinyrittäjien merkitys välittyy alihankkijoiden käytön myötä laajemmalle alueelle.

Kuva 13: Oman toimialan yhteistyöyritysten tai -yrittäjien lukumäärä, %

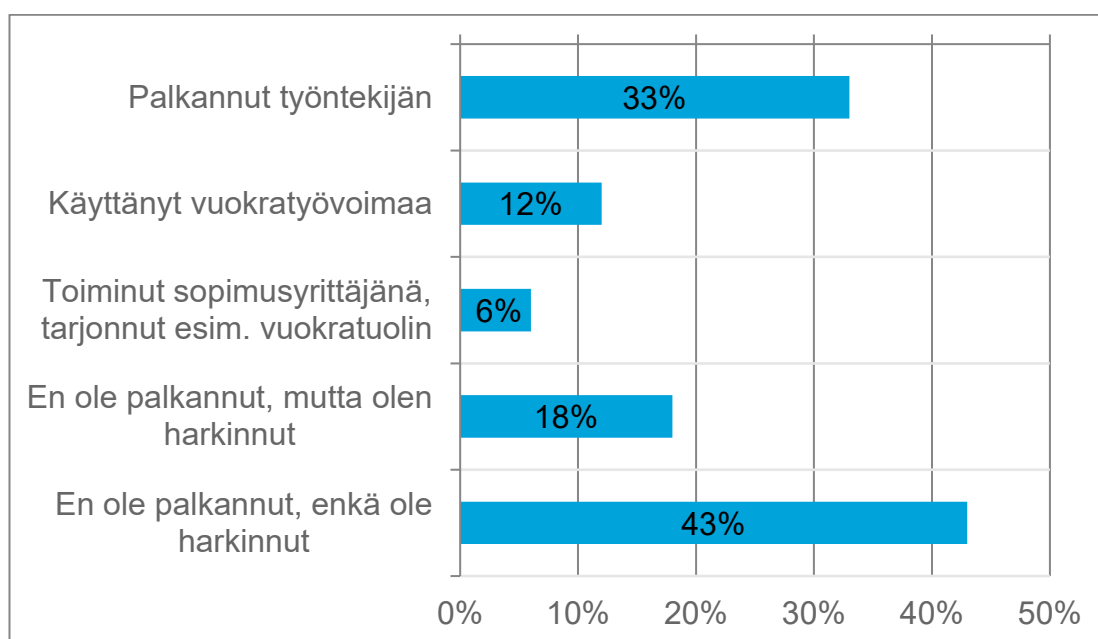
Kuva 14: Alihankkijoiden tyypillisesti käytetty määrä yritystoiminnassa, %

5. Työntekijän palkkaaminen

33 prosenttia vastanneista kertoi palkanneensa työntekijän jossakin yrityksen toiminnan aikana. Vuokratyövoimaa ilmoitti käyttäneensä 12 prosenttia vastanneista. Sopimusyrittäjänä, kuten tarjoamalla vuokratuolin, on toiminut 6 prosenttia. 18 prosenttia kertoi harkinneensa palkkaamista jossakin vaiheessa. 43 prosenttia puolestaan vastasi, ettei ole harkinnut työntekijän palkkaamista missään vaiheessa. Tilanne on kokonaisuutena pysynyt hyvin samankaltaisena kuin aiemmassa kyselyssä v. 2019.

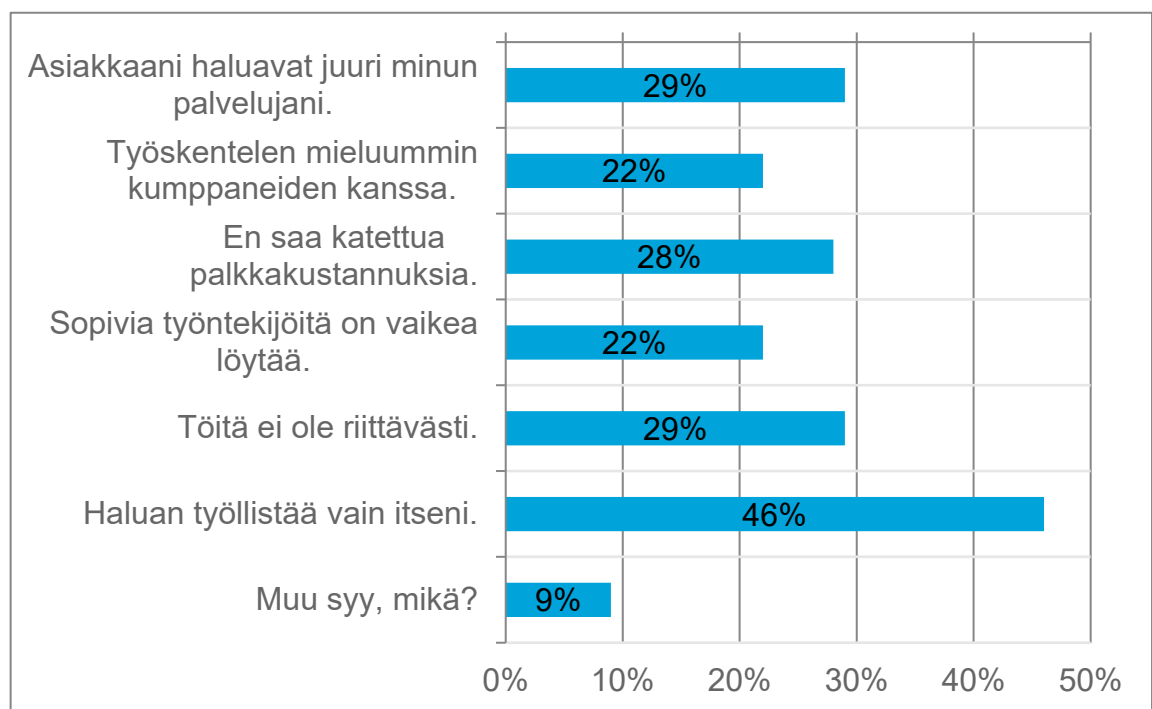
Kuva 15: Aiempi työntekijöiden palkkaaminen, vuokratyövoiman käyttö ja sopimusyrittäjyys, % (mahdollisuus valita useampia vaihtoehtoja)

Niille yksinyrittäjille, jotka vastasivat, etteivät ole palkanneet missään yrityksensä vaiheessa, esitettiin jatkokysymys, miksi ei ole palkannut. Vastanneista 46 prosenttia kertoi haluavansa työllistää vain itsensä. Osuus on kasvanut, sillä vuoden 2019 kyselyssä osuus oli 38 prosenttia. Muita keskeisiä perusteita sille, että ei ole palkannut: asiakkaani haluavat juuri minun palvelujani (29 %), töitä ei ole riittävästi (29 %) ja en saa katettua palkkakustannuksia (28 %).

Vastausten perusteella lähes puolet yksinyrittäjistä on tehnyt tietoisin päätöksen työllistää vain itsensä. Toisaalta iso osa yksinyrittäjistä toimii palvelualalla ja asiakas ostaa juuri yrittäjän itsensä tarjoamaa palvelua. Työllistääkseen yrittäjän tulisi pystyä kasvattamaan merkittävästi yritystoimintaa ja moni kertoo, että töitä ei ole palkkaamiseen nähden riittävästi tai palkkaamisen kustannuksia ei saa katettua. Muita esille tulleita syitä ovat esimerkiksi se, että yrittäjyys on vasta alussa, työn sesonkiluonteisuus ja työntekijään sitoutumisen pelko.

Kuva 16: Keskeisimmät syyt, miksi ei ole aiemmin palkannut, %

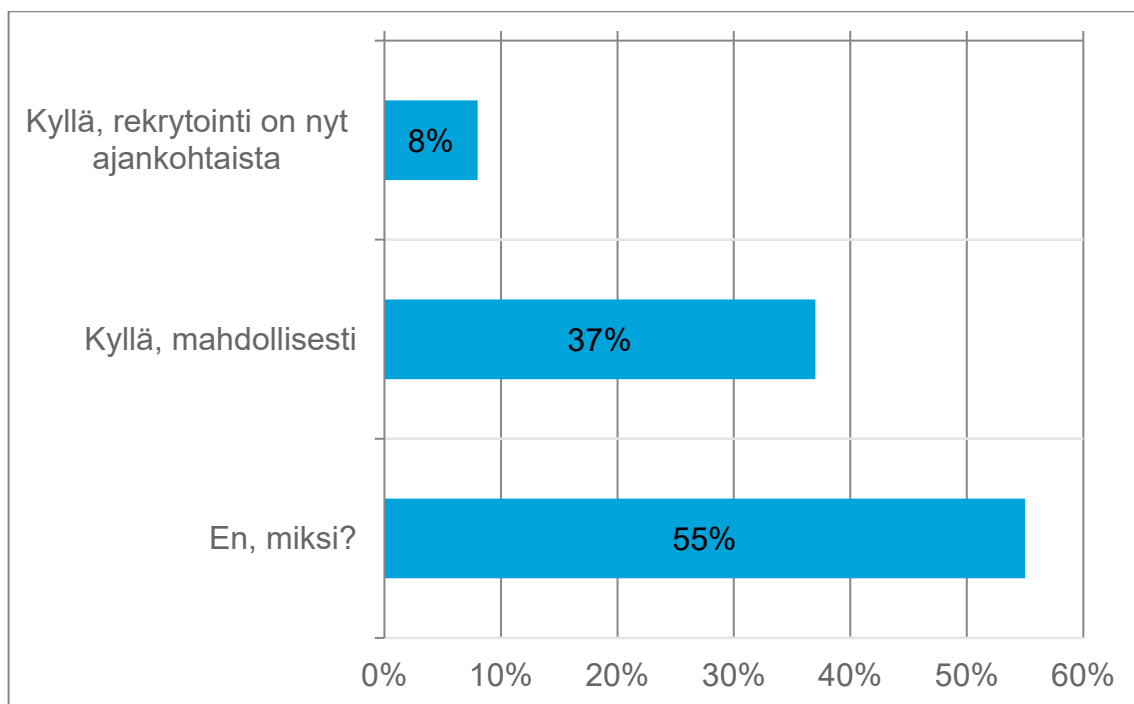
1.3.2022 on käynnistynyt yksinyrittäjille suunnattu rekrytointitukikokeilu, jossa satunnaisesti valitulle yksinyrittäjien joukolla tarjotaan työllistämiseen maksimissaan 10 000 euroa, enintään 50 prosenttia palkkakustannuksista. Kyselyyn vastanneista kahdeksan prosenttia ilmoittaa työllistävänsä ja rekrytointi on ajankohtaista. 37 prosenttia kertoi, että työllistäisi mahdollisesti. 55 prosenttia vastanneista ilmoitti, että ei työllistäisi, vaikka saisi siihen tuen.

Työllistämisen vaikuttaa moni asia, kuten edellä on jo kuvattu. Lisäksi tällä hetkellä työllistämistä hankaloittaa ainakin kaksi tekijää. Pitkään kestänyt koronavaikeus oli isolle joukolla yksinyrittäjistä taloudellisesti vaikeaa aikaa, jonka jälkeen työllistämishalukkuus on

matalalla. Tällä hetkellä useilla aloilla kärsitään myös työvoimapulasta, jolloin osaavan työntekijän löytäminen on hankalaa.

Kuva 17: Yksinyrittäjien rekrytointitukikokeilussa tarjotaan satunnaisesti valittavalle yksinyrittäjien joukolle palkkatukea työllistämiseen. Tuki on 12 kuukauden ajalle maksimissaan puolet palkkakustannuksista ja enintään 10 000 euroa.

Työllistäisitkö, mikäli saisit edellä kuvatun tuen?

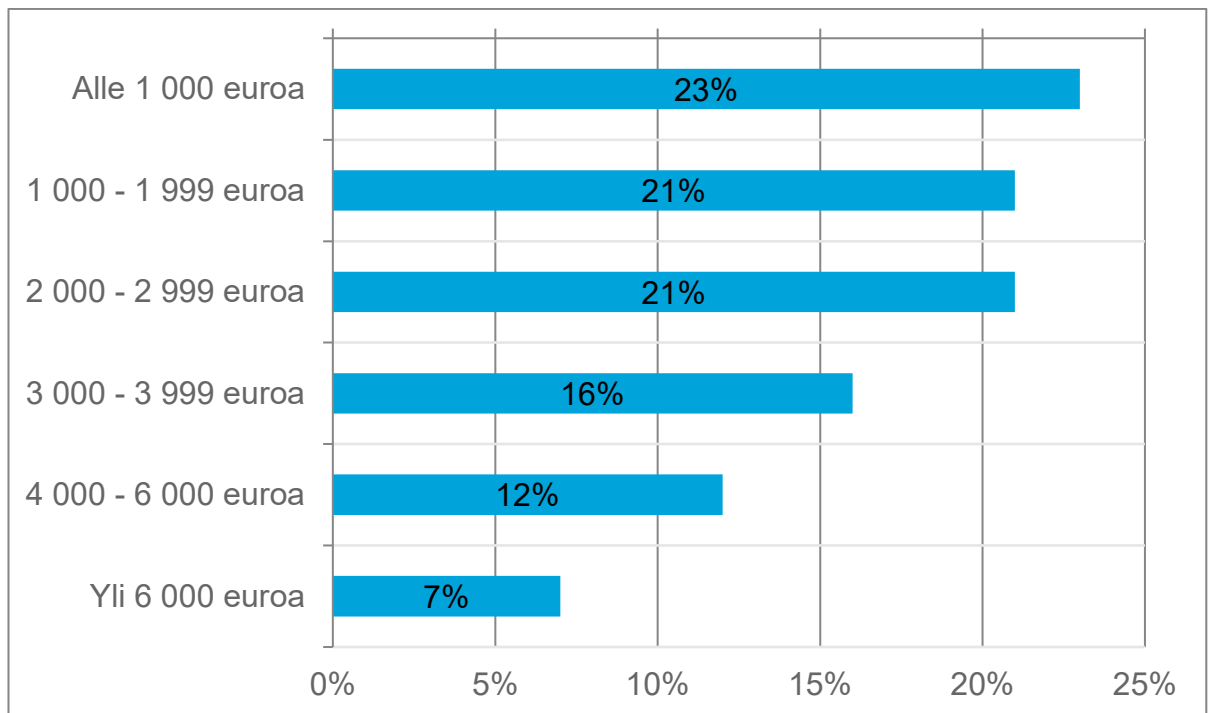

6. Yksinyrittäjän tulot

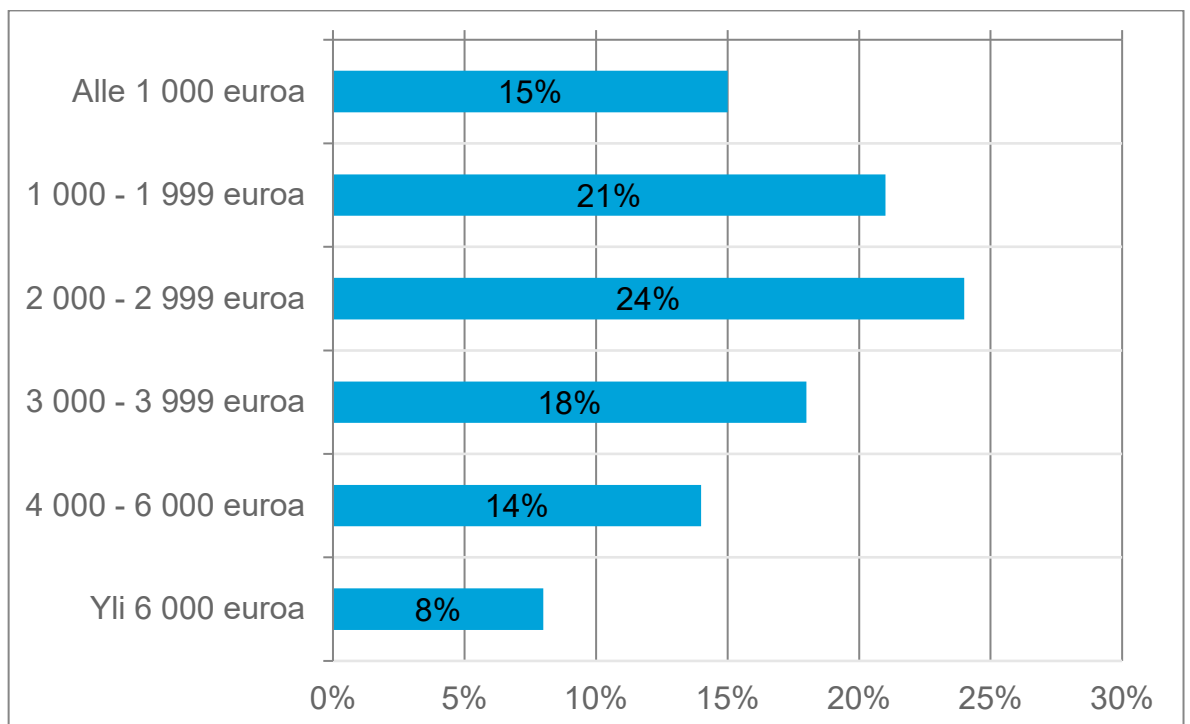
Yksinyrittäjien tulotaso on edelleen matala, mutta kehittynyt aavistuksen parempaan suuntaan. Kaikista vastanneista 23 prosenttia ilmoittaa tienäänsä alle 1000 euroa kuukaudessa ja 21 prosenttia 1 000-2 000 euroa. Yhteensä 44 prosenttia vastasi ansaitsevänsä kuukaudessa alle 2 000 euroa. Vuoden 2019 kyselyssä osuus oli 48 prosenttia ja vuonna 2016 51 prosenttia. Päätoimisista yksinyrittäjistä alle 2000 euroa bruttona kertoo ansaitsevänsä 36 prosenttia (41 % v.2019, 45 % v. 2016) 21 prosenttia vastanneista ilmoittaa bruttotulokseen 2 000-3 000 euroa kuukaudessa, tämä osuus on pysynyt täysin samana edelliseen kyselyyn verrattuna. Alle 3 000 euroa kuukaudessa tienaa 65 yksinyrittäjistä (69 % v. 2019). Päätoimisista yksinyrittäjistä alle 3000 euroa ansaitsee kolme viidestä yksinyrittäjästä (60 %, 64 v. 2019) Tulotason kehitys on ollut siten tasaisesti kohti parempaa kautta linjan.

Osa-aikaisista yksinyrittäjistä alle 2 000 euroa kuukaudessa bruttona tienaa 82 prosenttia vastanneista (86 % v. 2019)

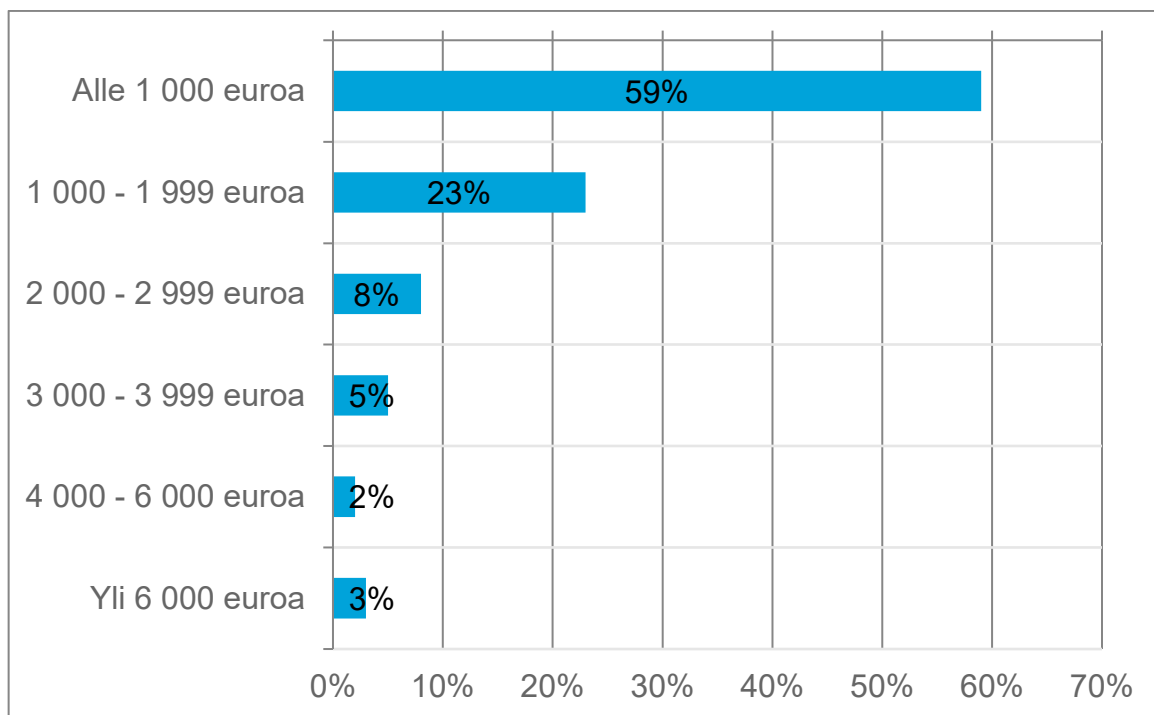
Kuva 18: Yksinyrittäjien kuukausittaiset bruttotulot, kaikki vastaajat, %

Kuva 19: Yksinyrittäjien kuukausittaiset bruttotulot, kokoaikaiset vastaajat, %

Kuva 20: Yksinyrittäjien kuukausittaiset bruttotulot, osa-aikaiset vastaajat, %

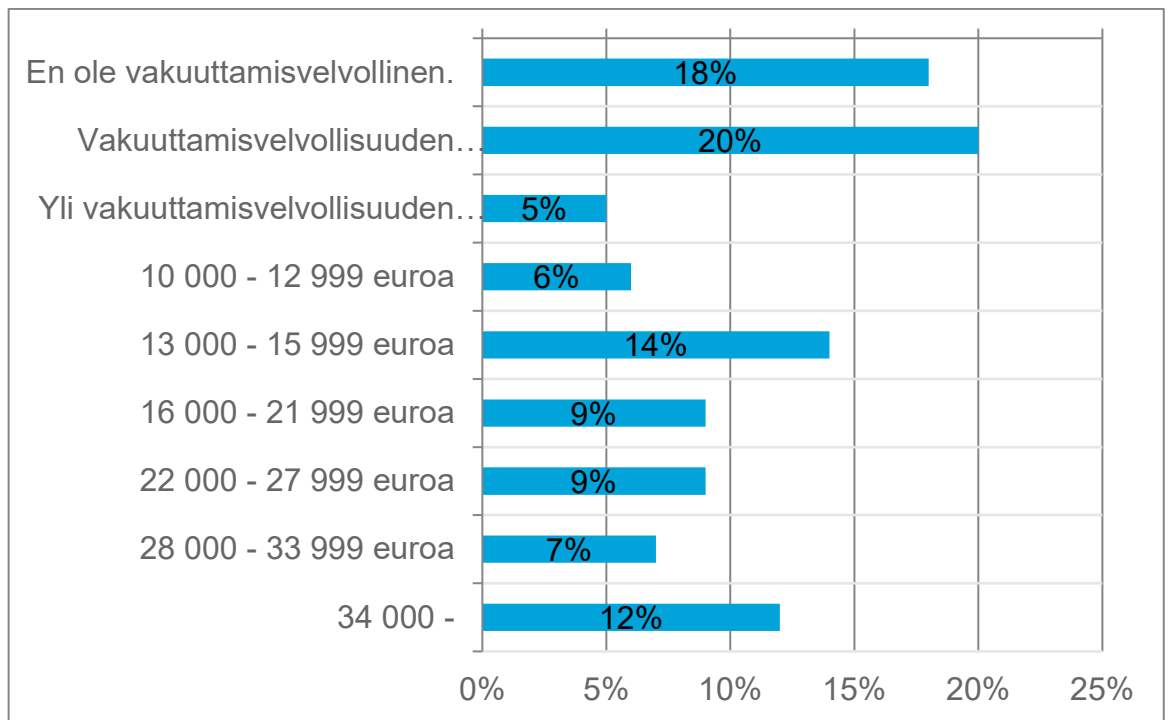

6.1 YEL-työtulo

Lähes puolet vastanneista (49 %) ilmoittaa YEL-työtulonsa olevan alle 13 000 euroa. Lähes viidennes (18 %) vastasi, ettei ole vakuuttamisvelvollinen. Tasan viidennes (20 %) kuuluu ryhmään, joka on vakuuttamisvelvollisuuden alarajalla (8 261,71 e / 2022) Yli vakuuttamisvelvollisuuden alarajan, mutta alle 10 000 euron työtulon ilmoittaa viisi prosenttia vastanneista. YEL-työtulojen määrän 10 000 ja 12 999 välille kertoo kuusi prosenttia vastanneista. Alle 13 000 euroa YEL-työtulokseen ilmoittavien osuus (49 %) on hieman pienempi kuin v. 2019 (54 %). Mielenkiintoista on, että tässä kyselyssä 18 prosenttia vastasi, ettei ole vakuuttamisvelvollinen, kun lukema vuoden 2019 kyselyssä oli 15 prosenttia.

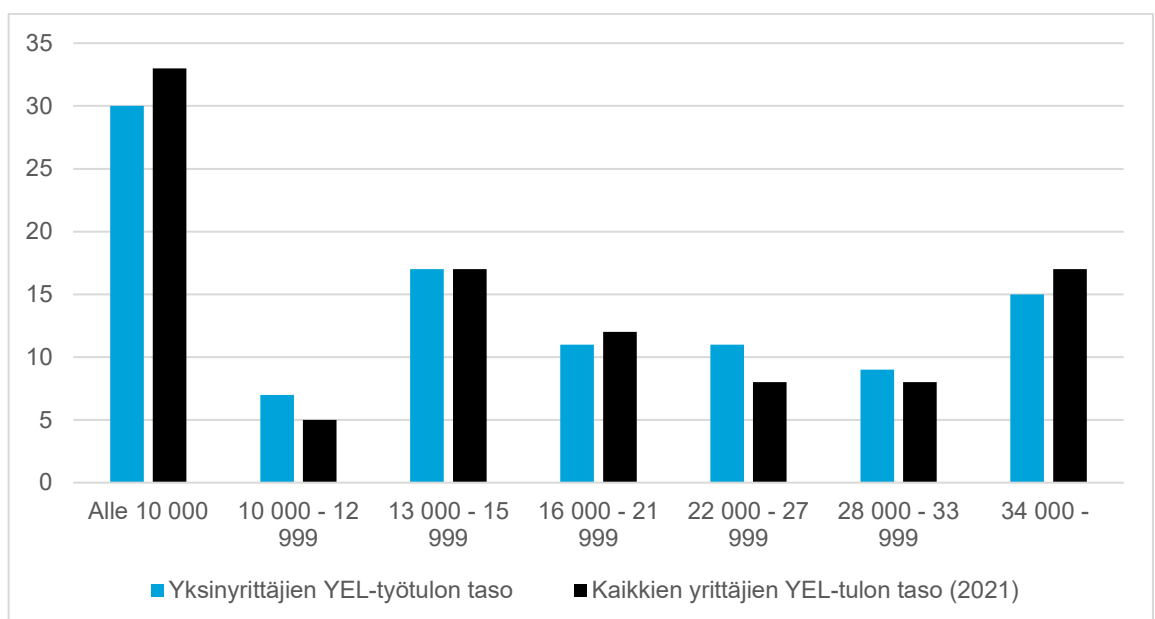
13 000 euron ja 22 000 euron YEL-työtulon väliin sijoittuu vastanneista 23 prosenttia (20 % v. 2019). Yli 34 000 euron YEL-työtulon ilmoittaa vastanneista 12 prosenttia (11 % v. 2019).

Kuva 21: Yksinyrittäjien YEL-työtulon taso, %

YEL-vakuutetut vastaajat edustavat siis kaikkia YEL-vakuutettuja varsin hyvin. Tilastokeskuksen mukaan yrittäjiä on kaiken kaikkiaan n. 275 000. YEL-vakuutettuja puolestaan oli vuonna 2021 n. 216 000, joten ei-vakuuttaneita lienee n. 21 % kaikista yrittäjistä. Siltäkin osin vastaajat edustava joukko.

Kuva 22: Kaikkien YEL-vakuutettujen vastaajien YEL-työtulot vs. kaikkien YEL-vakuutettujen työtulot

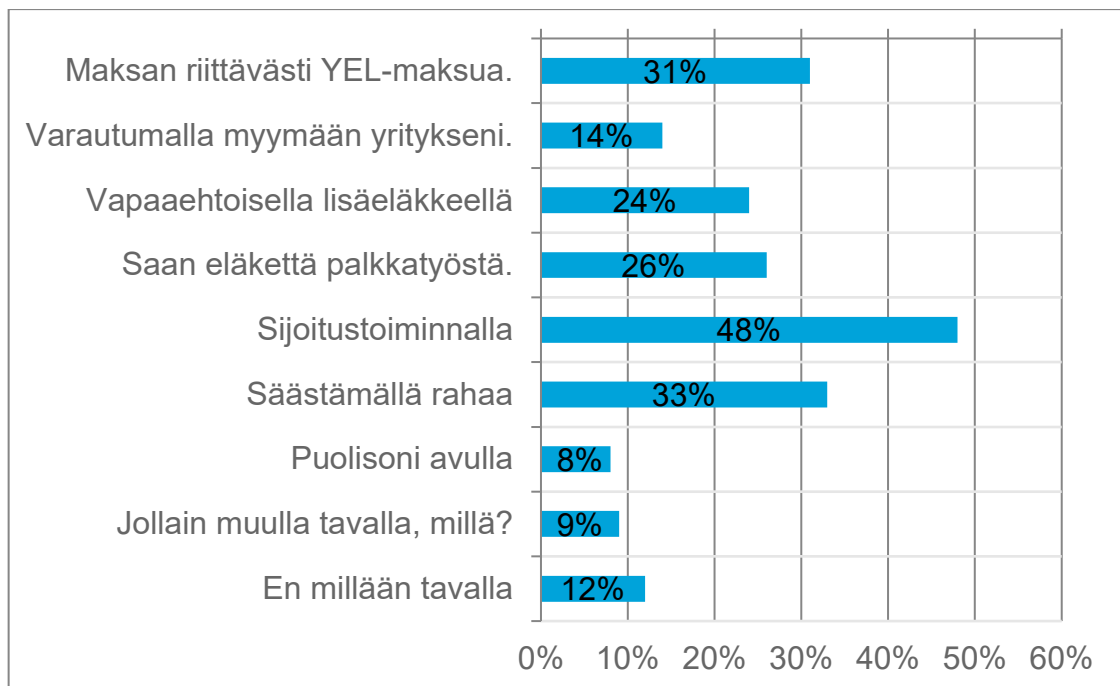
7. Varautuminen yrittäjyyden jälkeiseen elämään

Yksinyrittäjät varautuvat vanhuuden päiviin monin eri tavoin. Kyselyn vastanneista 31 prosenttia kertoi maksavansa riittävästi YEL-maksua, kun vuoden 2019 kyselyssä lukema oli 32 prosenttia. Merkittävämpi muutos on tapahtunut siinä, että nyt sijoitustoiminnalla yrittäjyyden jälkeiseen elämään varautuu lähes puolet vastanneista (48 %), kun lukema edellisessä kyselyssä oli 11 prosenttiyksikköä pienempi (37 %). Säästämällä rahaa ilmoittaa varautuvansa kolmannes vastaajista (33 %), edellisessä kyselyssä osuus oli hieman pienempi (30 %).

Yrittäjyyden ja työelämän hybridimalli on yleistä ja siitä kertoo myös se, että 26 prosenttia vastanneista kertoi saavansa eläkettä palkkatyöstä. Lukema on sama kuin edellisessä kyselyssä.

Vastausten perusteella näkyy se, että yhä useampi yksinyrittäjä varautuu yrittäjyyden jälkeiseen aikaan sijoitustoiminnalla ja säästämällä rahaa. Luottamus YEL-maksun toimivuudelle on koetuksella. Ongelmana alhaisen YEL-maksun maksamisessa on se, että sen mukaan määräytyy eläkkeen lisäksi yrittäjän kaikki sosiaaliturva.

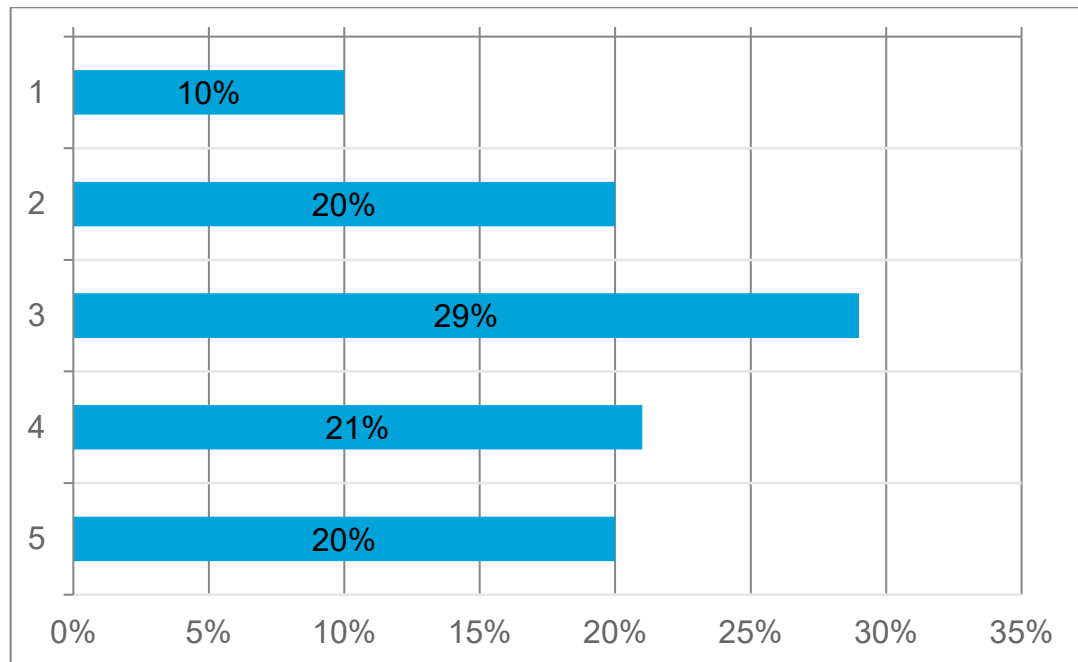
Kuva 23: Varautuminen yrittäjyyden jälkeiseen aikaan, %
(mahdollisuus valita useampia vaihtoehtoja)

Tässä kyselyssä selvitettiin ensimmäistä kertaa yksinyrittäjien kiinnostusta oman yrityksensä myyntiin. Kaikista vastanneista 41 prosenttia ilmoitti olevansa kiinnostunut myymään yrityksensä. Kokoaikaisilla yksinyrittäjillä vastaava lukema oli 42 prosenttia ja osa-aikaisilla yksinyrittäjillä 41 prosenttia. Osa-aikaisissa yksinyrittäjissä on mukana runsaasti jo eläkkeellä olevia, jolloin yrityksen myyminen on usein lähempänä. Jatkokeskusteluna tiedusteltiin yrityksen myynnin ajankohtaisuutta. Lähes kolmannes (29 %)

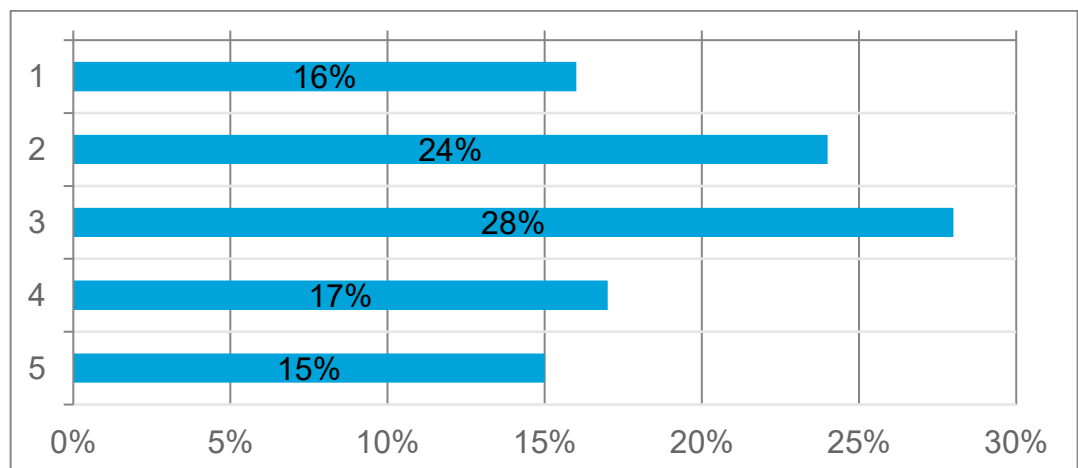
kertoi myynnin olevan ajankohtaista kolmen vuoden sisällä. Kokoaikaisista 28 prosenttia ilmoitti myynnin olevan ajankohtaista kolmen vuoden sisällä ja osa-aikaisista 31 prosenttia. Tämä osoittaa, että tulevien lähivuosien aikana on edessä merkittävä määrä yksinyrittäjien yrityskauppoja.

Kuva 24: Kiinnostus myydä oma yritys, kaikki vastaajat, %
1= En lainkaan kiinnostunut, 5= Olen erittäin kiinnostunut

Kyselyssä selvitettiin myös kiinnostusta yritysostoihin liiketoiminnan kehittämisessä. Kaikista vastanneista noin kolmannes (32 %) ilmoitti olevansa kiinnostunut yritysostoihin. Yritysostojen ajankohtaisuutta koskien, kaikista vastanneista 32 prosenttia ilmoitti yritysoston olevan ajankohtaista kolmen vuoden sisällä.

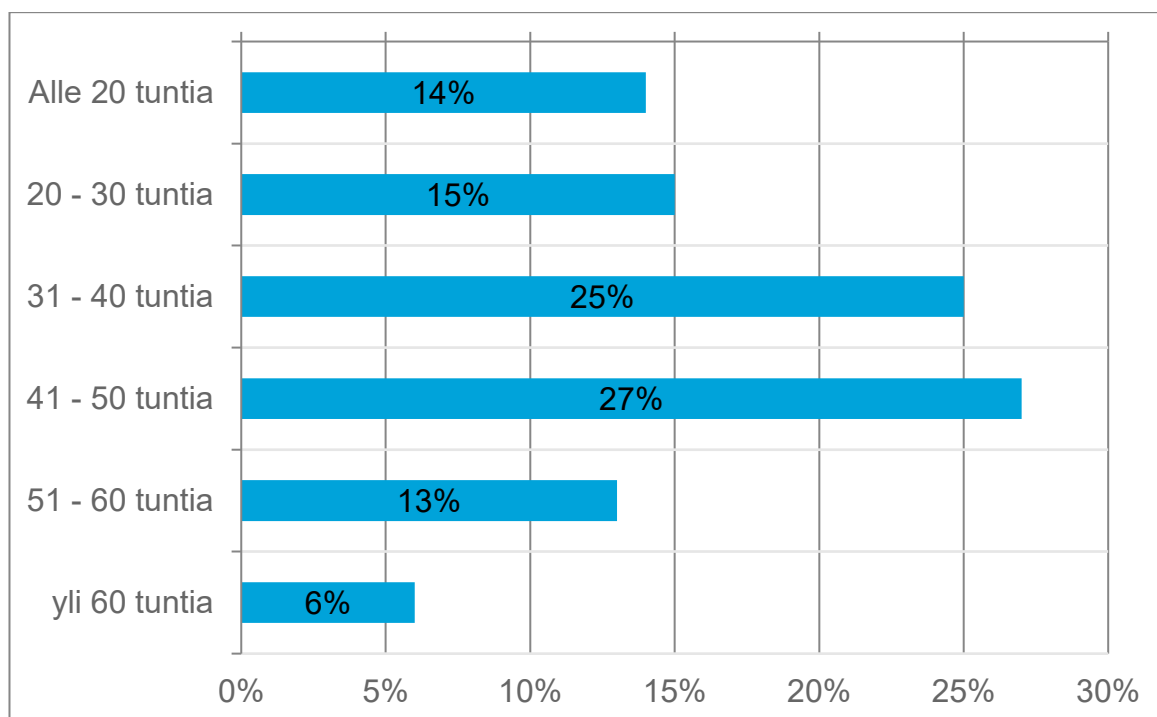
Kuva 25: Kiinnostus kehittää liiketoimintaa yritysostolla, kaikki vastaajat, %
1= En lainkaan kiinnostunut, 5= Olen erittäin kiinnostunut

8. Työaika, lomat ja jaksaminen

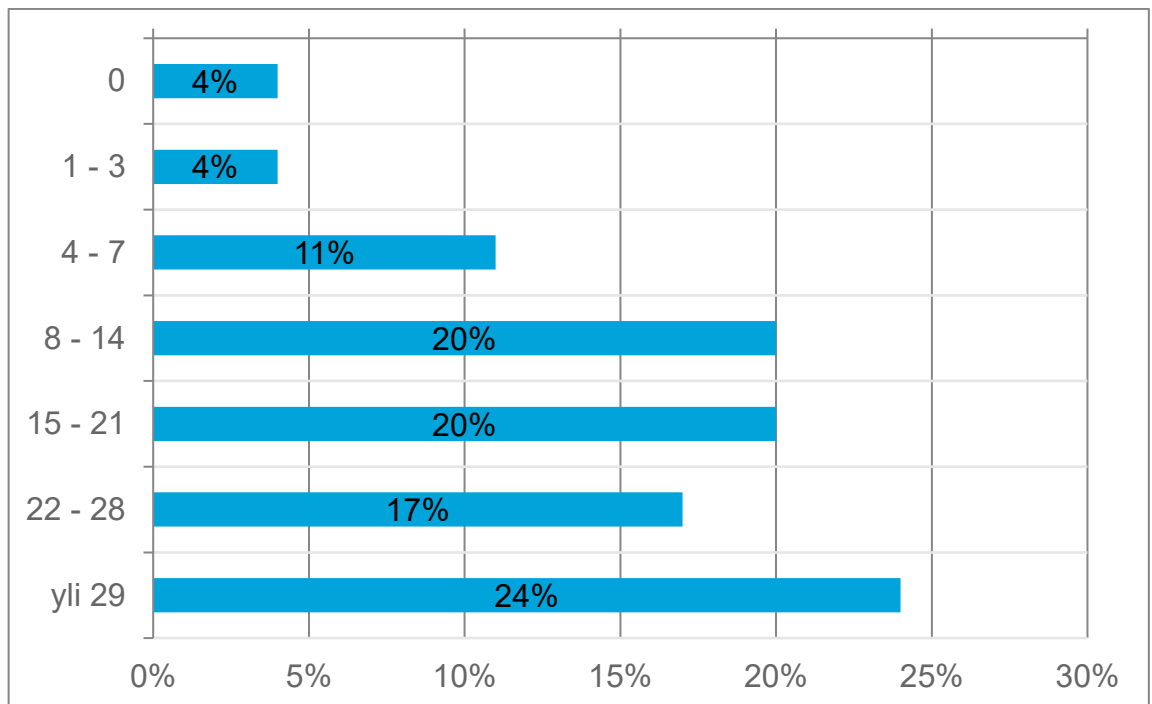
Kaikista vastanneista lähes puolet (46 %) ilmoittaa tekevänsä yli 40 tuntia viikossa. Kokoaikaisissa yksinyrittäjissä lukema on 53 prosenttia (58 % v. 2019). Lähes joka viides (19 %) kaikista vastanneista kertoo työskentelevänsä yli 50 tuntia viikossa, kokoaikaisista yksinyrittäjistä 22 prosenttia (27 % v. 2019). Kokoajakaisten viikoittainen työtuntimäärä on hieman laskenut verrattuna v. 2019 kyselyyn, mutta suurella osalla tuntimäärät ovat edelleen korkealla tasolla.

Kuva 26: Keskimääräinen viikoittainen työtuntimäärä, %

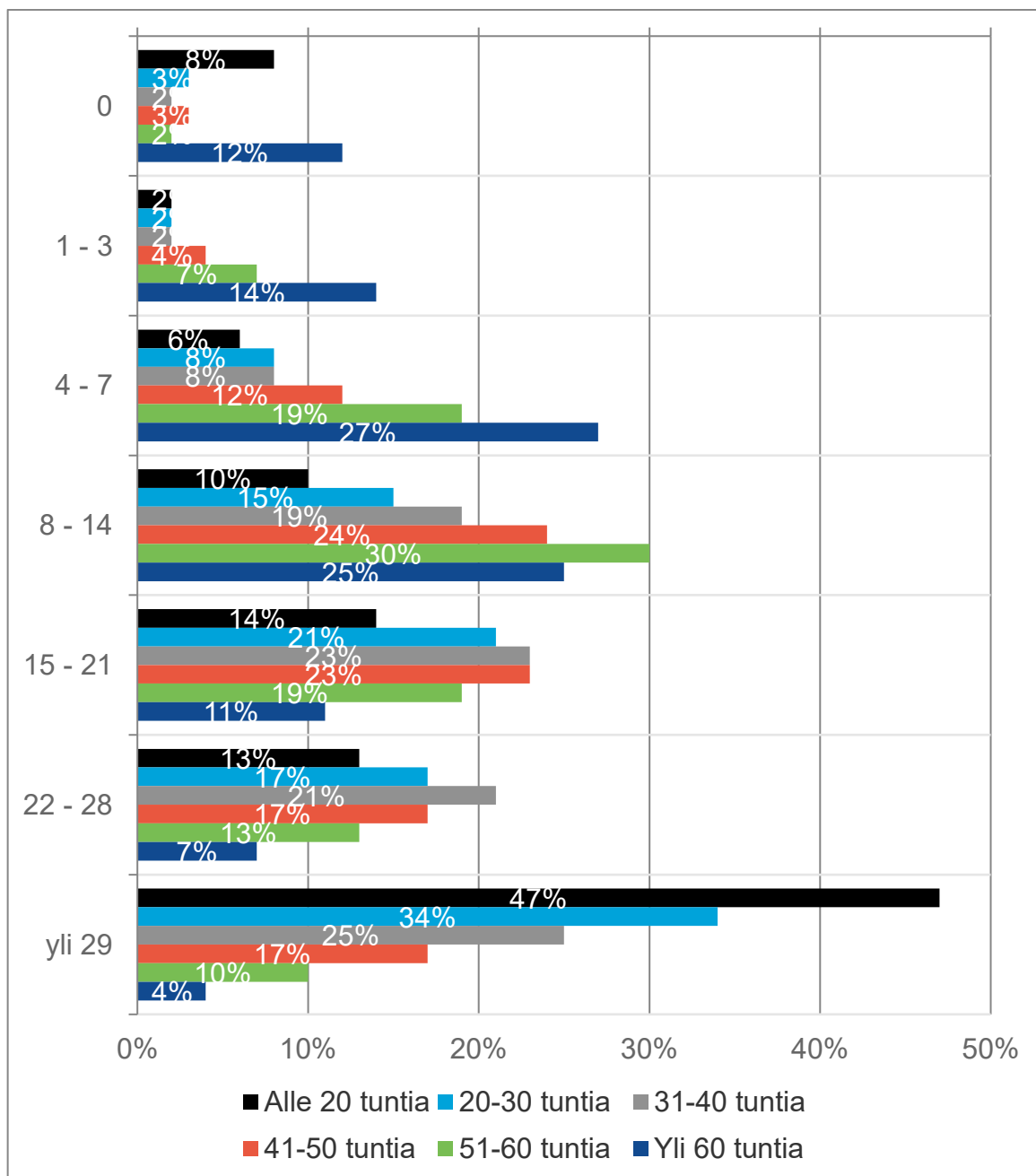
Edellisen vuoden 2019 kyselyyn verrattuna yksinyrittäjät pitävät hieman aiempaa paremmin lomia, mutta edelleen melko vähän. Kaikista vastaajista noin joka neljäs (24 %) kertoo pitävänsä vähintään neljä viikkoa lomaa vuodessa. Osuus on hieman kasvanut edellisestä kyselystä, jolloin 19 prosenttia vastasi pitävänsä lomaa yli 29 päivää vuodessa. Enintään viikon verran lomaa vuodessa ilmoitti pitävänsä noin joka viides vastanneista (19 %). Vuoden 2019 kyselyssä vastaava osuus oli 20 prosenttia.

Kuva 27: Keskimääräinen lomapäivien määrä vuodessa, %

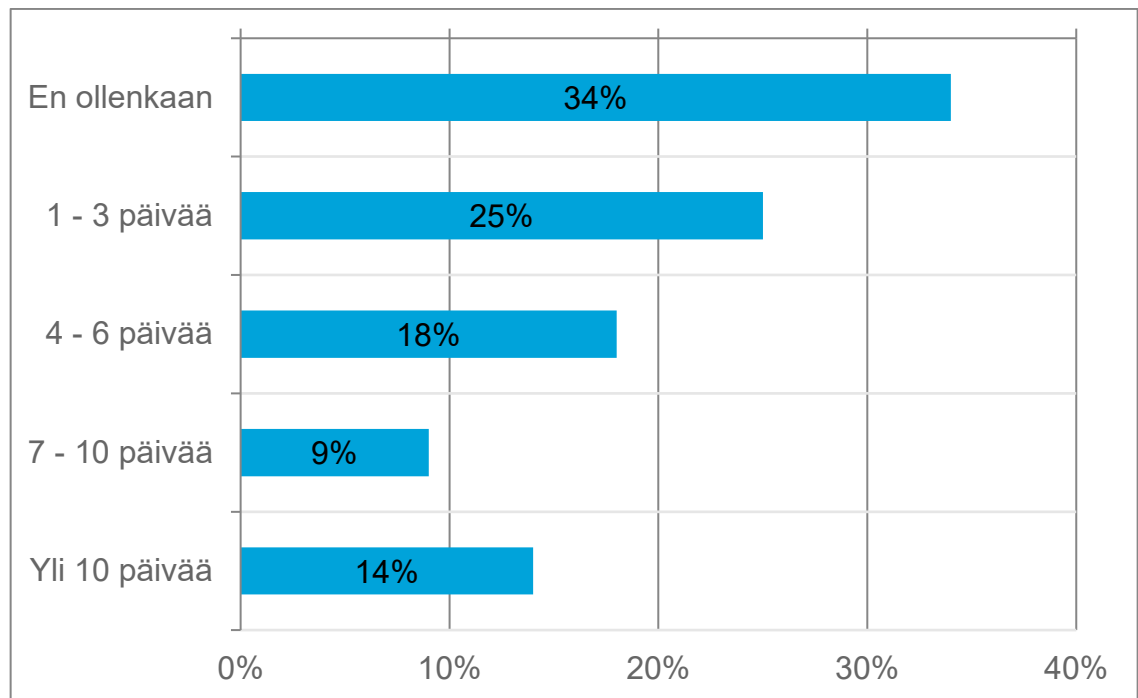
Näyttää siltä, että pisintä työviikkoa tekevilla yrittäjillä on myös vähiten lomaa. Vaikka yrittäjällä usein työnteko on voimavara, voidaan hyvällä syyllä kysyä, kuormittaako osa yrittäjistä itseään liikaa. Yrittäjän olisikin hyvä välillä pysähtyä pohtimaan sitä, jääkö palautumiselle tarpeeksi aikaa. Yrittäjän pitää kuitenkin ensisijaisesti huolehtia yrityksensä tärkeimmästä moottorista eli itsestään.

Kuva 28: Lomapäivien suhde viikkotyötunteihin

Sairastuminen on yksinyrittäjille yksi suurimmista riskeistä, sillä sijaista on usein vaikeaa saada. Noin kolme neljästä (76 %) vastanneista ilmoitti, ettei tiedossa ole henkilöä, joka voisi sijaistaa poissaolojen aikana yritystoiminnassa. Tilanne on pysynyt huonona, sillä edellisessä kyselyssä lukema oli 74 prosenttia. Noin kolmannes (34 %) vastanneista kertoi, että ei ole harjoittanut yritystoimintaa sairaana viimeisen 12 kuukauden aikana. Edellisessä kolmen vuoden takaisessa kyselyssä lukema oli 26 prosenttia, joten muutos on ollut kahdeksan prosenttiyksikköä parempaan suuntaan. Yli viikon verran viimeisen 12 kuukauden aikana sairaana yritystoiminnassa ilmoitti olleen 23 prosenttia, mikä on neljä prosenttiyksikköä vähemmän kuin vuoden 2019 kyselyssä.

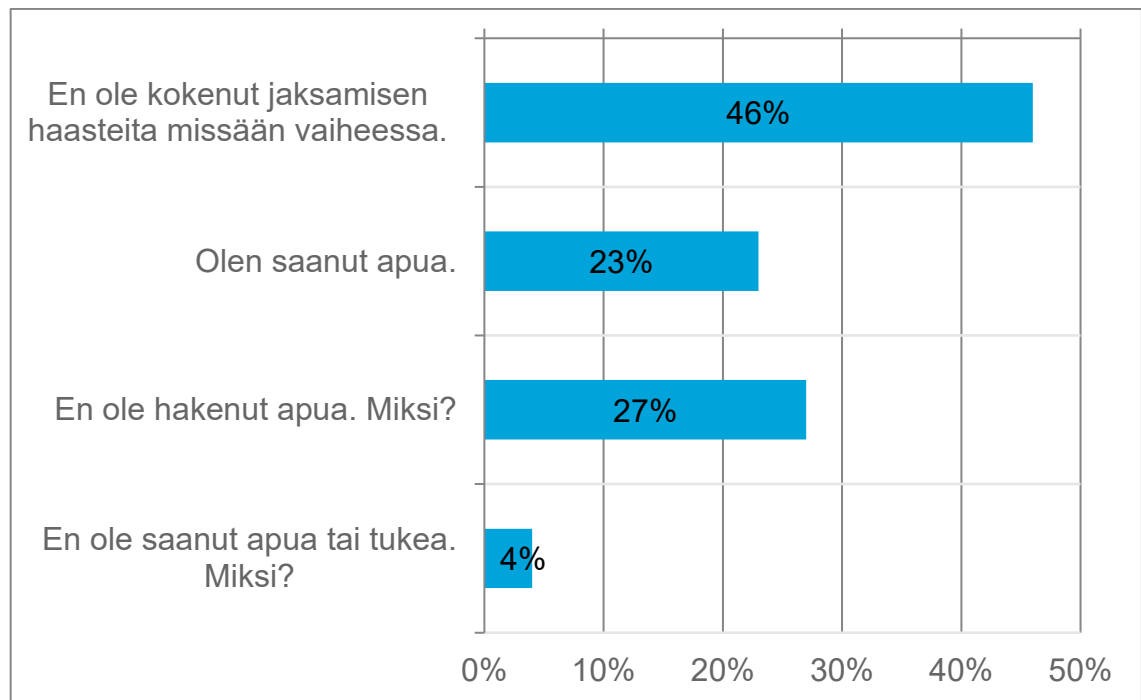
Kuva 29: Yritystoiminnan harjoittaminen sairaana viimeisen vuoden aikana, %

Kyselyssä tarkasteltiin myös yksinyrittäjien jaksamista. Vastajat jakautuivat kahteen ryhmään, kuten kolme vuotta aiemmin. Vastanneista 46 prosenttia kertoi, että ei ole kokenut jaksamisen haasteita missään vaiheessa (47 % v. 2019). Hieman yli puolet, 54 prosenttia vastanneista, on kokenut jaksamisen haasteita jossakin vaiheessa yritystoimintaa. Tämä joukko jakaantuu siten, että 27 prosenttia vastasi kokeneensa jaksamisen haasteita, mutta ei ollut kuitenkaan hakenut apua. Syitä tälle ovat tyypillisesti: ”En tiedä miten ja mistä voisin apua hakea.” ”Ei ole aikaa.” 23 prosenttia ilmoitti kokeensa jaksamisen haasteita ja saaneensa siihen apua. Positiivista on, että edelliseen kyselyyn verrattuna hieman useampi ilmoitti hakeneensa ja saaneensa tukea (21 % v. 2019) ja kolme prosenttiyksikköä pienempi osuus ilmoitti, ettei ole hakenut tukea jaksamisen haasteisiin (30 % v. 2019) Neljä prosenttia kaikista vastanneista on kokenut jaksamisen haasteita, mutta ei ole saanut apua tai tukea (3 % v. 2019).

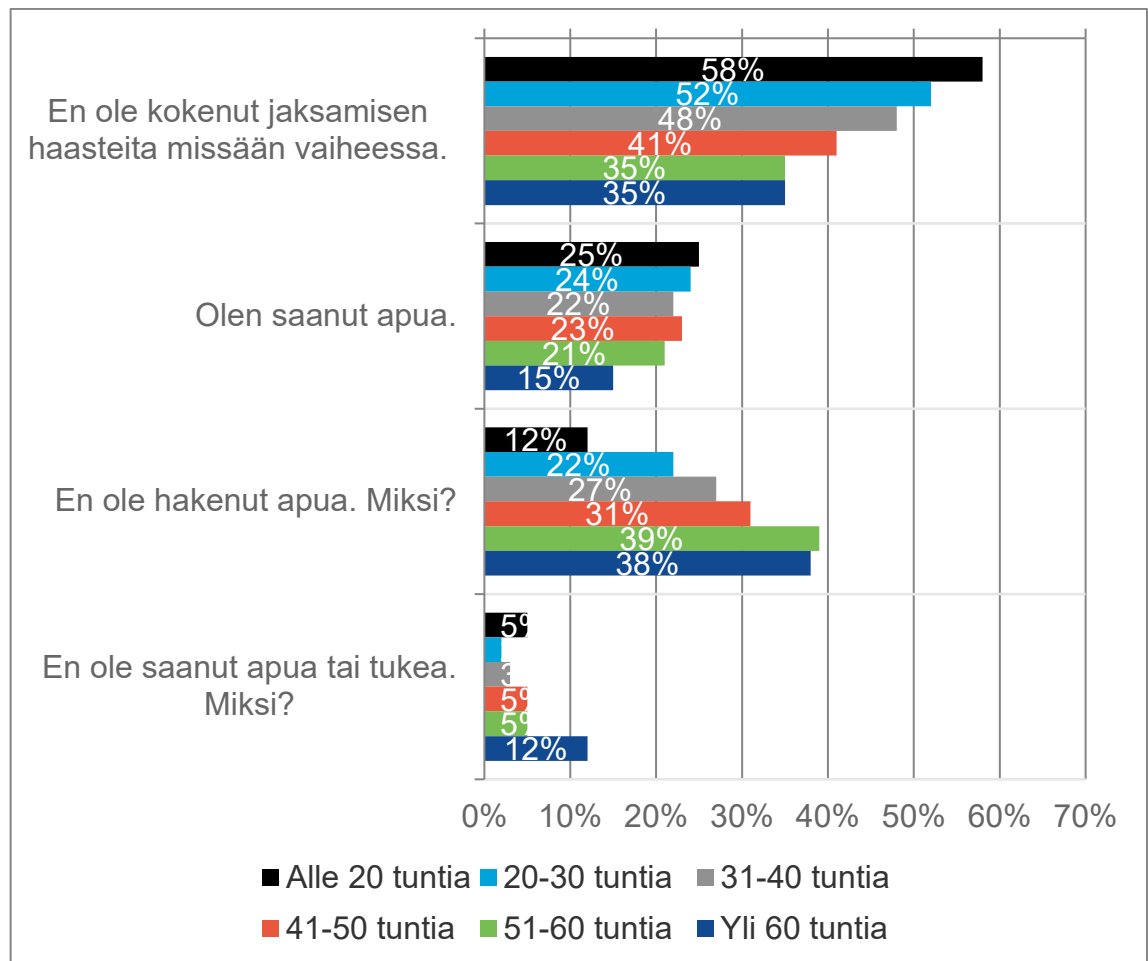
Jaksamisen apua hakeneilta selvitettiin myös sitä, mitä kautta he ovat hakeneet apua. Kaksi ryhmää nousi ylitse muiden viime kertaiseen tapaan: läheiset mainitsi 62 prosenttia (56 % v. 2019) ja yrittäjäkollegat 47 prosenttia (45 % v. 2019). Läheisten ja yrittäjäkollegoiden apu on korostunut entisestään edelliseen kyselyyn verrattuna. Koronakriisi on ollut monelle yksinyrittäjälle taloudellisesti ja henkisesti raskasta aikaa ja näinä aikoina läheisten ja yrittäjäkollegoiden merkitys on korostunut.

Kuva 30: Mikäli on tai on ollut jaksamisen haasteita, onko haettu apua

Pisintä työviikkoa tekevät yrittäjät pitävät myös vähiten lomaa. Tämän lisäksi heillä tuntuu olevan enemmän haasteita jaksamisen kanssa. Pidempää viikkoa tekevät ovat myös muita useammin jättäneet apua hakematta, ehkäpä juuri kiireen vuoksi, ja toisaalta ovat myös muita useammin jääneet ilman apua. Vastaajien joukossa kytee siis jaksamispommi, joka lauetessaan tuhoaa sekä yksittäisen yrittäjien terveyden ja yritystoiminnan, voi viedä mukanaan myös muiden yrittäjien toimintaa.

Kuva 31: Tehtyjen tuntien yhteys jaksamiseen

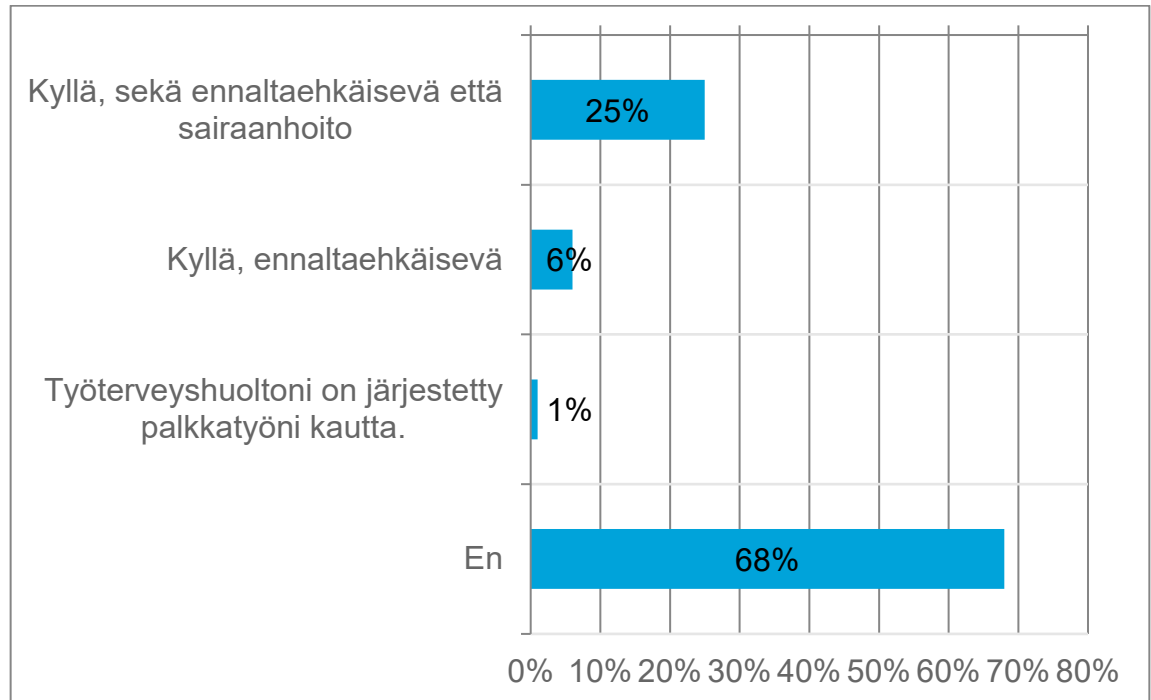

68 prosenttia vastaajista ei ole järjestänyt itselleen yrittäjän työterveyshuoltoa. Tilanteessa ei ole tapahtunut olennaista muutosta, sillä kolme vuotta sitten kyselyssä lukema oli 67 prosenttia. Sen sijaan muutosta on tapahtunut siinä, että 25 prosenttia vastanneista ilmoitti hankkineensa sekä ennaltaehkäisevän että sairaanhoidon ja kuusi prosenttia työterveyshuollon, joka sisältää ennaltaehkäisevän osuuden. Työterveyshuolto on siten 31 prosentilla vastanneista. Edellisessä kyselyssä työterveyshuolto oli 26 prosentilla eli nousua on viisi prosenttiyksikköä. Palkkatyön kautta työterveyshuollon ilmoitti järjestyneen prosentti vastanneista, kun edellisessä kyselyssä osuus oli seitsemän prosenttia, muutosta siten kuusi prosenttiyksikköä.

Naisista vain 21 prosenttia ilmoittaa hankkineensa työterveyshuollon ja vastaavasti 74 prosenttia kertoo, ettei ole järjestänyt itselleen työterveyshuoltoa. Vastaavasti miehistä 34 prosenttia kertoo hankkineensa työterveyshuollon ja 58 prosenttia ei ole järjestänyt itselleen työterveyshuoltoa. Sukupuolten väliset erot ovat yllättävän suuria. Tämä selittyy erilaisella painotuksella eri toimialoille. Kyselyyn vastanneista naisista 86 prosenttia palvelusektorilla ja tällä joukolla työterveyshuolto on käytössä vain 25 prosentilla. Vastaavasti kyselyyn vastanneista miehistä 18 prosenttia toimii rakentamisen toimialalla ja tällä joukolla työterveyshuolto on käytössä 47 prosentilla.

Yksityinen sairauskuluvakuutus on yli puolella vastanneista (52 %), vuoden 2019 kyselyssä osuus oli hieman alle puolet, 49 prosenttia. Sairauskuluvakuutuksen omistavien osuus on siten noussut kolme prosenttiyksikköä.

Kuva 32: Yksinyrittäjän järjestämä työterveyshuolto, %

9. Perhe-elämä ja yrittäjyys

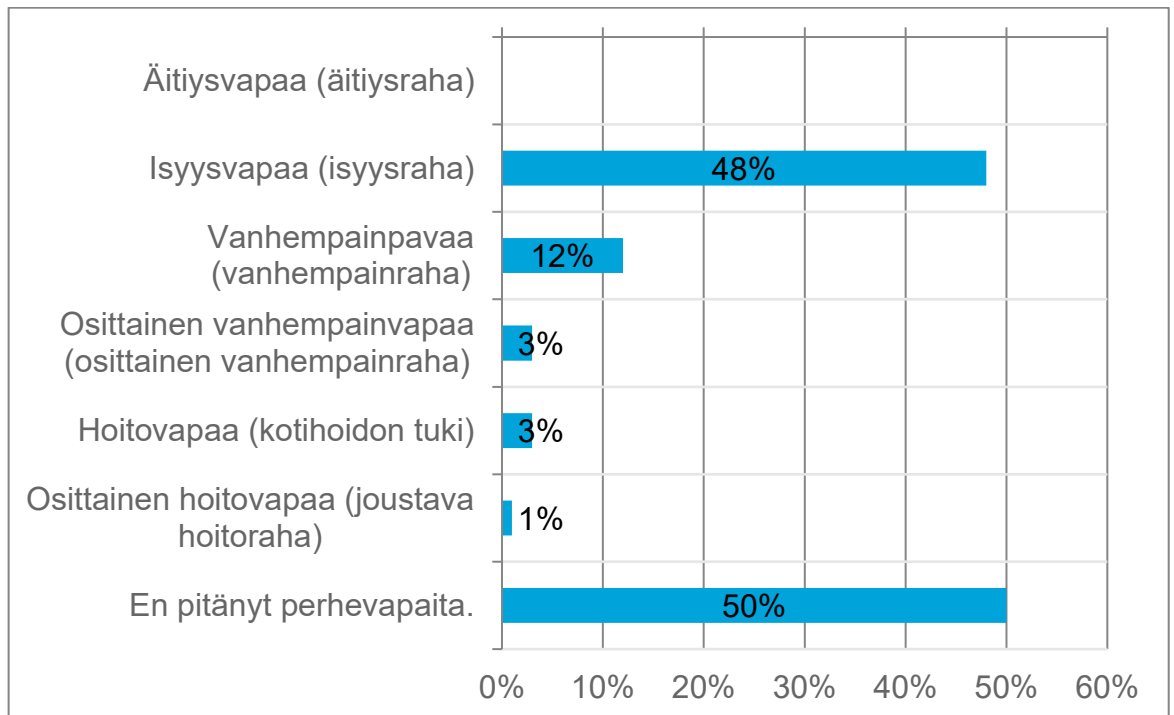
Perhe-elämän ja yrittäjyyden yhteen sovittamisen haaste on erityisen suurta yksinyrittäjillä. Kyselyssä selvitettiin perhevapaiden pitämistä 17 prosentin joukosta kaikista vastanneista, jotka ilmoittivat, että heillä perheeseen kuuluu alle 12-vuotias lapsi ja jonka syntymän aikaan vastaaja oli yrittäjänä. Tältä ryhmältä kysyttiin, pidettiinkö lapsen syntymän tai adoption yhteydessä jotain perhevapaista. Vastaajista kolmannes (33 %) ilmoitti, että ei pitänyt perhevapaita lainkaan. Vuoden 2019 kyselyssä osuus oli 38 prosenttia eli tilanne on kehittynyt hieman parempaan suuntaan. Perhevapailla olleista vastaajista 21 prosenttia ilmoitti, että yritystoiminta oli kokonaan keskeytyneenä perhevapaan aikana. 43 prosenttia puolestaan vastasi, ettei perhevapaat vaikuttaneet yritystoimintaan.

Yrittäjä-isien perhevapaat

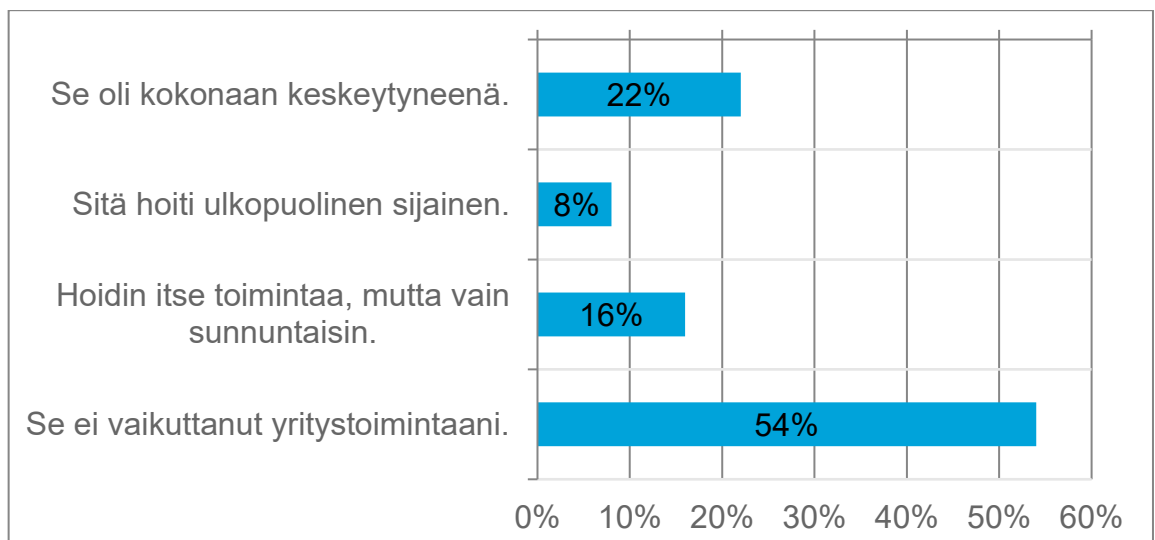
Isillä perhevapaiden pitämisessä ei ole tapahtunut merkittävää muutosta edelliseen kyselyyn verrattuna. Miehistä puolet (50 %) vastasi, ettei ollut pitänyt lainkaan perhevapaita (52 % v. 2019). Isyysvapaan kertoi puolestaan pitäneensä noin puolet vastanneista (48 %). Muita perhevapaan muotoja oli käyttänyt vain hyvin harva miesvastaaja. Perhevapailla olleista yrittäjäisistä vain 22 prosentilla toiminta oli ollut kokonaan keskeytyneenä perhevapaan ajan. Vuoden 2019 kyselyssä osuus oli kahdeksan prosenttiyksikköä suurempi, 30 prosenttia. 70 prosenttia vastanneista jatkoi yritystoimintaa myös perhevapaan

ajan jossain muodossa (65 % v. 2019), ja kahdeksalla prosentilla sitä hoiti sijainen (5 % v. 2019).

Kuva 33: Lapsen syntymän/adoption yhteydessä isien pitämät perhevapaat (mahdollisuus valita useampi vaihtoehto)

Kuva 34: Yritystoiminta perhevapaan aikana, %

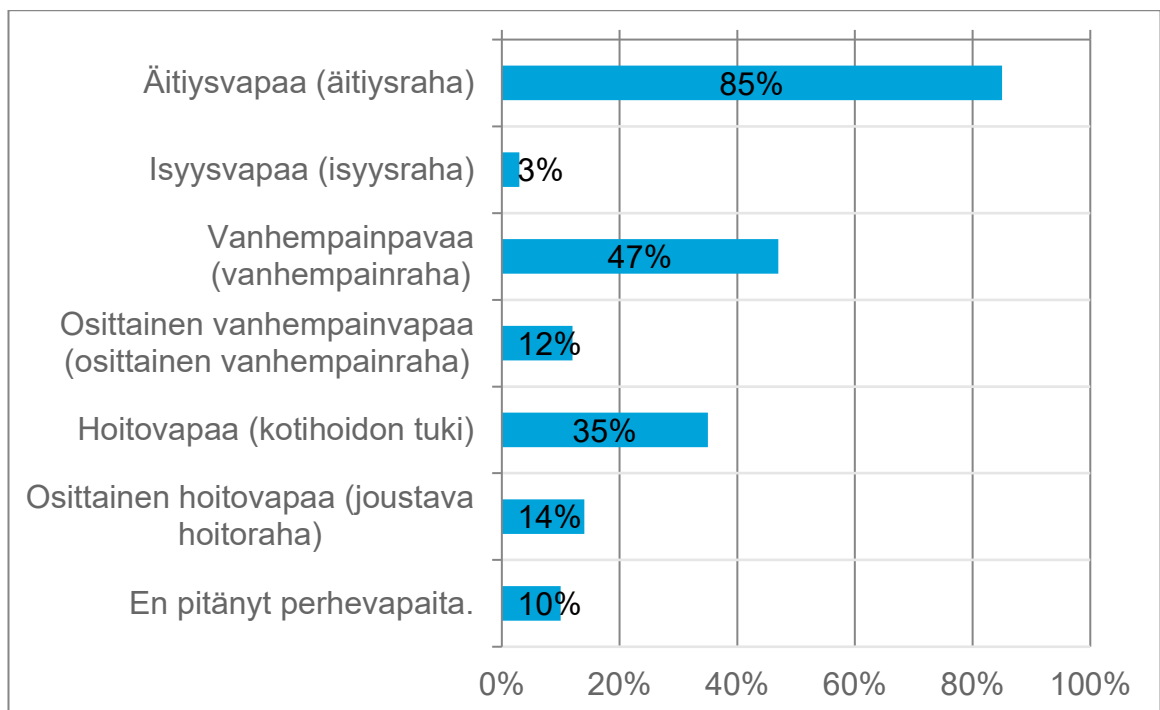

Yrittäjä-äitien perhevapaat

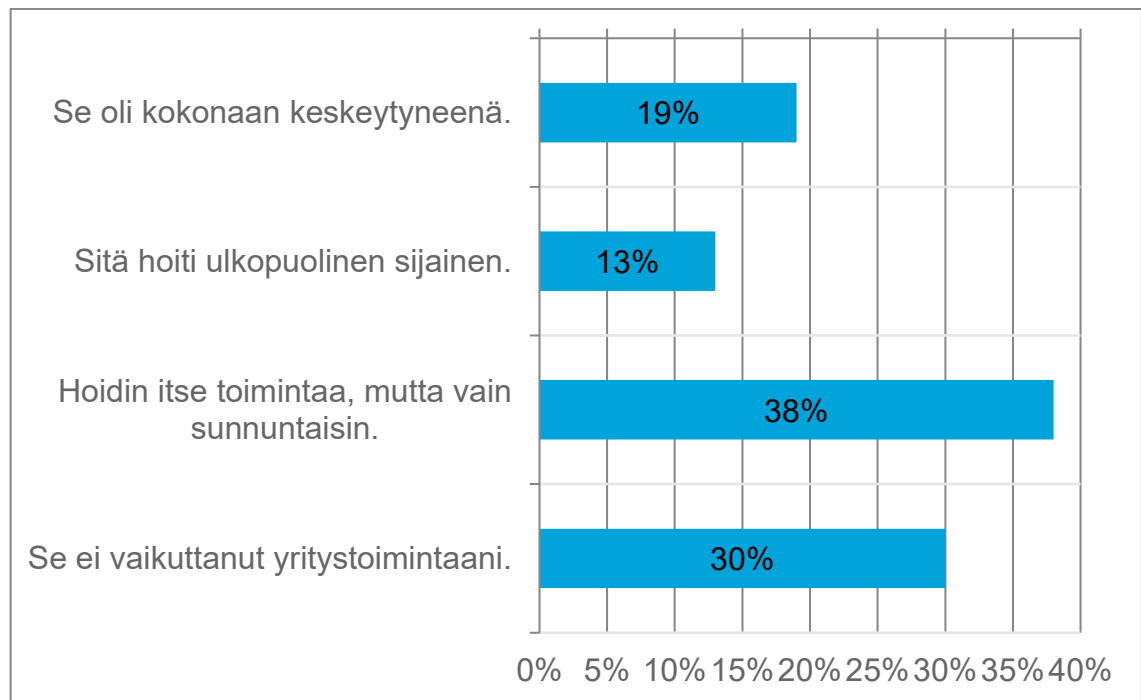
Naisvastaajista aiempaa harvempi jättää perhevapaat pitämättä. Tässä kyselyssä kymmenen prosenttia vastasi, ettei ollut pitänyt lainkaan perhevapaita. Edellisessä kyselyssä v. 2019 osuus oli 20 prosenttia. Yksinyrittäjä-äideistä 85 prosenttia ilmoitti pitäneensä äitiysvapaan, lukema on 10 prosenttiyksikköä korkeampi kuin edellisessä kyselyssä. Vanhempainvapaan kertoi pitäneensä 47 prosenttia vastanneista (31 % v. 2019) ja 35 prosenttia hoitovapaan (29 % v. 2019). Tilanne on kautta linjan kehittynyt merkittävästi parempaan suuntaan vuoden 2019 kyselyyn verrattaessa.

Mielenkiintoista vastauksissa on se, että yrittäjä-äidit pitivät aiempaa paremmin perhevapaita, mutta yritystoiminta oli aiempaa harvemmin keskeytyneenä. Kyselyyn vastanneista vain 19 prosenttia ilmoitti, että yritystoiminta oli kokonaan keskeytyneenä, kun vastaava lukema edellisessä kyselyssä oli 27 prosenttia. 68 prosenttia vastanneista kertoi jatkaneensa yritystoimintaa perhevapaan rinnalla (61 % v. 2019).

Kuva 35: Lapsen syntymän/adoption yhteydessä äitien pitämät perhevapaat (mahdollisuus valita useampi vaihtoehto)

Kuva 36: Yritystoiminta perhevapaan aikana, %

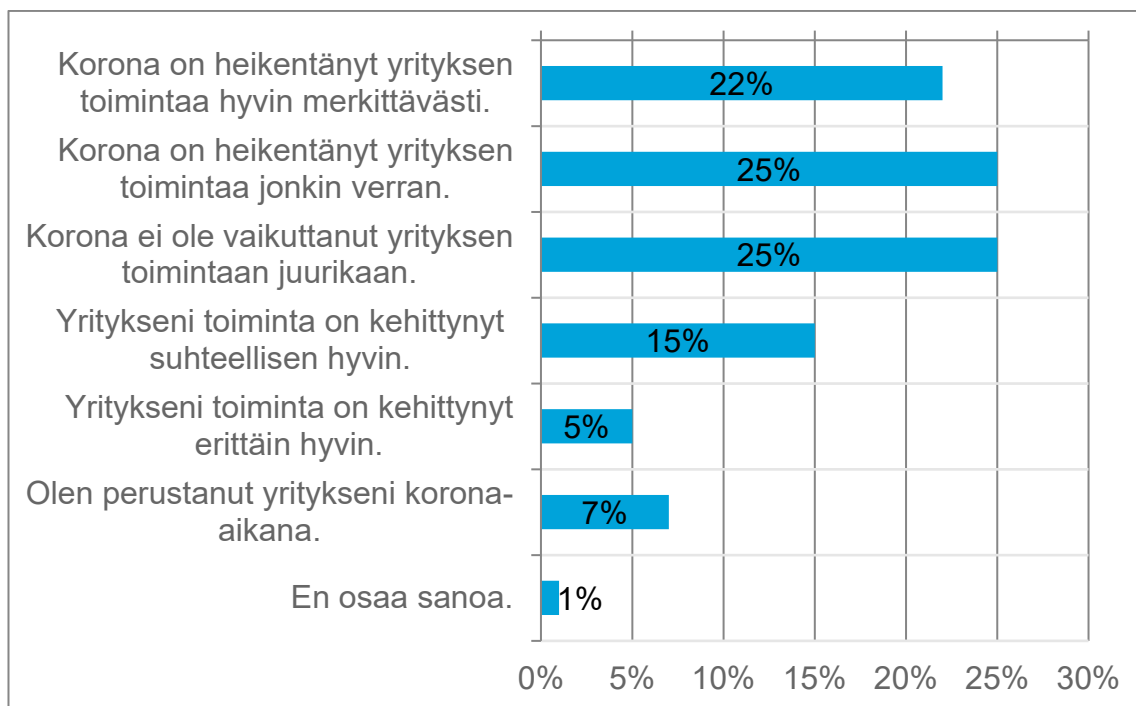
10. Ulkopuolelta tulleet haasteet

10.1 Koronakriisi

Pitkittynyt koronakriisi vaikutti laajasti yksinyrittäjien yritystoimintaan. Kaikista vastanneista lähes puolet (47 %) kertoi, että korona heikensi yrityksen toimintaa hyvin merkittävästi tai jonkin verran. Joka neljännellä yksinyrittäjällä korona ei vaikuttanut yrityksen toimintaan juurikaan. Joka viides (20 %) vastanneista ilmoitti, että yrityksen toiminta on kehittynyt erittäin hyvin tai suhteellisen hyvin koronasta huolimatta. Seitsemän prosenttia vastanneista kertoi perustaneensa yrityksen korona-aikana, joten koronan vaikutusta on vaikea arvioida yritystoimintaan.

Korona vaikutti suurella osalla yksinyrittäjistä toimintaan, mutta tuloksista voidaan huomata, että moni pärjäsi myös hyvin läpi koronakriisin. Korona vaikutti yksinyrittäjien arkeen hyvin eri tavoin riippuen yrityksen toimialasta: osalla korona vei asiakkaat sekä tilaukset ja toiminta olivat kriisistä selviytymistä. Toisessa ääripäässä toiminta puolestaan kasvoi.

Kuva 37: Koronan vaikutus yritystoimintaan

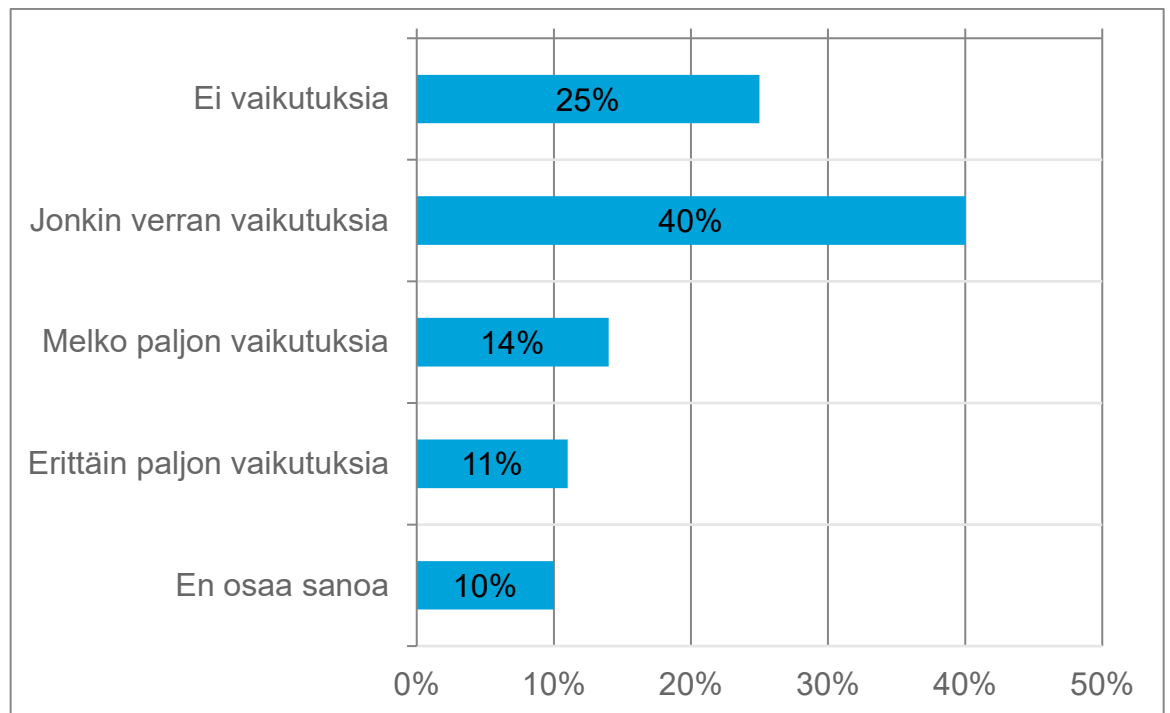

10.2 Ukrainan sota

Kysyimme myös sitä, miten vastaajat ennakoivat Ukrainan sodan vaikuttavan yritystoimintaan. Kyselyn vastausaikana Ukrainan sota oli ollut käynnissä noin kaksi kuukautta, joten tämä kannattaa huomioida vastauksia arvioitaessa. Kaikista vastaajista neljännes (25 %) kertoi, että sodalla ei ole vaikutusta yritystoimintaan. 65 prosenttia vastaajista ilmoitti, että vaikutuksia yritystoimintaan on jonkin verran, melko paljon tai erittäin paljon. Vaikutus on hyvin riippuvainen yksinyrittäjän toimialasta.

Vuoden 2020 alkukeväästä alkanut jakso on ollut epävarmaa aikaa monelle yksinyrittäjälle: ensin pitkään jatkunut koronakriisi ja nyt Ukrainan sodan sekä voimakkaasti kasvaneen inflaation aiheuttamat haasteet. Onneksi koronakriisi ja Ukrainan kriisi heijastuvat voimakkaimmin eri toimialoille. Joka tapauksessa tavaroiden ja palveluiden kallistuminen heikentää kansalaisten ostovoimaa ja siten aiheuttaa haasteita yksinyrittäjille, joista suurin osa toimii palvelualoilla.

Kuva 38: Ukrainan sodan vaikutus yritystoimintaan

11. Huomioita alueittain

Seuraavaksi tarkastellaan yksinyrittäjäkyselyn tuloksia alueittain. Alueiden tuloksia on verrattu koko maan tuloksiin eli kyselyn kokonaisuuteen. Esille on nostettu poikkeamia verrattuna koko maahan. Mikäli alueen tulokset ovat samassa linjassa koko maan vastausten kanssa, tästä ei ole erikseen mainittu.

Etelä-Karjala

Etelä-Karjalan vastaajista kaksi kolmasosaa (67 %) on miehiä, kun koko maassa jakauma on lähes tasan. Vastaajista 38 prosenttia on yli 55-vuotiaita, kun koko maan vastaajissa osuus on 45 prosenttia. Palveluiden osuus vastaajissa on hieman koko maata pienempi ja vastaavasti kaupan osuus hieman suurempi kuin koko maan vastaajissa.

Vastaajista peräti 62 prosenttia ilmoittaa työllistävänsä mahdollisesti, mikäli he saisivat yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun tuen työllistämiseen. Lukema on 17 prosenttiyksikköä korkeampi kuin koko maassa. Vastaajien kasvuhaluus on samalla tasolla kuin valtakunnassa, mutta kasvun keinoissa on eroja. Etelä-Karjalan vastaajat hakevat kasvua verkostoitumalla kumppaneiden kanssa (12 prosenttiyksikköä korkeampi kuin koko maassa) ja työntekijän palkkaamisella (6 prosenttiyksikköä korkeampi kuin koko maassa). Vastaavasti uusien tuotteiden ja palveluiden lanseeraaminen on seitsemän prosenttiyksikköä matalampi kuin koko maassa.

Etelä-Karjalan vastaajat kokevat kasvun esteet osittain eri tavoin kuin koko maan vastaajat. Etelä-Karjalan vastaajista 35 prosenttia nimesi rahoituksen kasvun esteeksi, kun vastaava lukema koko maassa on vain 17 prosenttia. Kolme viidestä (60 %) kertoi kasvun esteeksi, ettei voi lisätä työaika. Vastaava lukema koko maassa oli 52 prosenttia. Yrityksen toiminnan henkilöityminen yrittäjään, joten ei halua rekrytoida työntekijää koettiin kasvun esteenä vain 20 prosentilla, kun vastaava lukema koko maassa oli 33 prosenttia.

Verkostoituminen korostuu Etelä-Karjalassa. Vastaajista vain 10 prosenttia ilmoittaa, ettei verkostoon kuulu yhtäkään samaa toimialaa edustavaa tai toimintaa täydentävää yrittäjää. Koko maassa vastaava lukema on 15 prosenttia. Etelä-Karjalan vastaajista 2–3 yrittäjää kuuluu verkostoon 45 prosentilla, kun vastaava lukema koko maassa on 10 prosenttiyksikköä pienempi. Alihankkijoita ilmoittaa käyttävänsä Etelä-Karjalassa 63 prosenttia, kun vastaavasti koko maassa lukema on 55 prosenttia.

Etelä-Karjalan vastaajista alle 2 000 euroa kuukaudessa bruttona ilmoittaa tienäänsä tasan puolet vastanneista, kun koko maassa osuus on 44 prosenttia. Vanhuuden päiviin varautumisessa Etelä-Karjalan vastaajilla sijoitustoiminta mainitaan vaihtoehtona 10 prosenttiyksikköä harvemmin kuin koko maan vastaajilla (Etelä-Karjala 38 %, koko maa 48 %). Etelä-Karjalan vastaajista yrityksen myymiseen kiinnostuksen ilmoittaa 27 prosenttia, kun koko maassa lukema on 14 prosenttiyksikköä korkeampi. Yksi selittävä tekijä tälle on, että Etelä-Karjalan vastaajissa on koko maahan verrattuna pienempi osuus yli 55-vuotiaita.

Etelä-Karjan yksinyrittäjät ilmoittavat pitävänsä vähemmän lomina kuin keskimäärin. Alle viikon verran vuodessa lomaa pitää Etelä-Karjalan vastaajista 29 prosenttia, kun vastaava lukema koko maassa on 19 prosenttia. Toisaalta yli neljä viikkoa lomaa vuodessa pitää Etelä-Karjalassa vain 10 prosenttia vastaajista, kun koko maassa osuus on 24 prosenttia. Mahdollisesti tästä yhtenä seurauksena Etelä-Karjalassa jaksamisen haasteita kokee tai on kokenut 63 prosenttia vastanneista, kun koko maassa lukema on 17 prosenttiyksikköä alempi, 46 prosenttia. Kaikista Etelä-Karjalan vastaajista 34 prosenttia vastaa kokeneensa jaksamisen haasteita, mutta ei ole hakenut apua. Koko maassa vastaava lukema on 27 prosenttia. Lisäksi Etelä-Karjalan vastaajista vain 23 prosenttia ilmoitti, ettei ole harjoittanut yritystoimintaa lainkaan sairaana viimeisen 12 kuukauden aikana. Koko maassa saman ilmoitti 12 prosenttiyksikköä suurempi joukko, 34 prosenttia vastanneista. Yksityinen sairauskuluvakuutus on käytössä pienemmällä osalla kuin koko maassa keskimäärin (Etelä-Karjala 37 %, koko maa 50 %).

Etelä-Pohjanmaa

Etelä-Pohjanmaan vastaajissa korkeakoulututkinto on 10 prosenttiyksikköä pienemmällä osuudella kuin koko maassa keskimäärin (Etelä-Pohjanmaa 42 %, koko maa 52 %). Vastaavasti yli 10 vuotta yrittäjä toimineita on vastaajissa 58 prosenttia, joka on 10 prosenttiyksikköä suurempi osuus kuin koko maan vastaajissa. Toiminimi on selkeästi yleisin yhtiömuoto. 64 prosenttia yrittää toiminimen kautta ja osakeyhtiön muodossa vain 28 prosenttia. Vastaavasti koko maassa osayhtiön osuus on 49 prosenttia ja toiminimen 46 prosenttia.

Etelä-Pohjanmaan vastaajista kolmannes (33 %) ilmoitti, että mahdollisesti työllistäisi, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun mukaisen tuen. Koko maassa vastaava lukema oli 12 prosenttiyksikköä korkeampi, 45 prosenttia. Etelä-Pohjanmaan vastaajissa voimakasta tai maltillista kasvua ilmoittaa tavoittelevansa lähes puolet, 49 prosenttia, joka on hieman pienempi kuin keskimäärin koko maassa (56 %). Kasvun keinoina Etelä-Pohjanmaan vastaajat ilmoittavat koko maata yleisemmin uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraamisen (Etelä-Pohjanmaa 45 %, koko maa 37 %).

Vanhuuden päiviin varautumisessa Etelä-Pohjanmaan vastaajien luottamus YEL:n toimivuuteen on koetuksella koko maata enemmän, sillä vastaajista vain 27 prosenttia ilmoittaa maksavansa riittävästi YEL-maksua ja 51 prosenttia varautuu sijoitustoiminnalla. Kiinnostuneita yrityksen myyntiin on Etelä-Pohjanmaan vastaajista 47 prosenttia, kun koko maassa lukema on hieman pienempi (41 %).

Etelä-Pohjanmaan vastaajat tekevät keskimääräistä pitempää työviikkoa. Vastaajista yli 40 tuntia viikossa ilmoittaa tekevänsä 55 prosenttia vastaajista, kun koko maassa lukema on 46 prosenttia. Vastaavasti yli 4 viikkoa vuodessa lomaa pitää 16 prosenttia vastanneista, kun koko maassa lukema on 24 prosenttia.

Etelä-Savo

Etelä-Savon vastaajista yli 10 vuotta toimineita yrittäjiä on 57 prosenttia, kun koko maassa vastaava lukema on 48 prosenttia. Toiminimen muodossa yksinyrittäjänä toimii 63 prosenttia, kun koko maassa lukema on 17 prosenttiyksikköä pienempi, 46 prosenttia. Vastaavasti osakeyhtiönä toimii Etelä-Savon vastaajista vain 29 prosenttia, kun vastaavasti koko maassa näin tekee 49 prosenttia.

Etelä-Savon vastanneista 57 prosenttia kertoo palkanneensa työntekijän jossakin yritystoiminnan vaiheessa. Lukema on peräti 24 prosenttiyksikköä korkeampi kuin koko maassa keskimäärin. Lisäksi 29 prosenttia kaikista vastanneista kertoo, että ei ole palkannut, eikä ole harkinnut. Koko maassa näin vastasi 14 prosenttiyksikköä isompi joukko, 43 prosenttia.

Kasvuhaluus on vastaajien perusteella matalammalla tasolla kuin koko maassa. Etelä-Savon vastanneista 41 prosenttia ilmoittaa tavoittelevansa maltillista tai voimakasta kasvua, kun vastaava lukema koko maassa on 56 prosenttia. Vastaavasti 22 prosenttia vastaajista kertoi, että kasvutavoitteita ei ole. Koko maassa lukema oli 11 prosenttia. Kasvun esteiksi Etelä-Savon vastaajat ilmoittivat koko maata useammin sen, ettei voimat riitä (Etelä-Savo 35 %, koko maa 22 %).

Verkostoituminen korostuu Etelä-Savon vastaajissa. 48 prosenttia kertoi toimivansa 2–3 muun samaa toimialaa edustavan tai omaa toimintaa täydentävän yrittäjän kanssa verkostossa, kun koko maassa lukema oli 13 prosenttiyksikköä alempi, 35 prosenttia.

Pienituloisuus on hieman koko maata yleisempää. Etelä-Savon vastaajista alle 2000 euroa kuukaudessa bruttona ilmoittaa tienäävänsä hieman yli puolet vastanneista, 53 pro-

senttia. Vastaavasti koko maassa lukema on 44 prosenttia. Vanhuuden päiviin varautumisessa sijoitustoiminnan ilmoittaa 35 prosenttia Etelä-Savon vastaajista, kun koko maassa osuus on 48 prosenttia.

Jaksamisen haasteita koetaan hieman koko maata harvemmin. Etelä-Savon vastaajista jaksamisen haasteita on kokenut jossakin vaiheessa 35 prosenttia vastanneista, kun koko maan vastaajissa osuus on 46 prosenttia. Toisaalta siitä joukosta, joka ilmoittaa kokeensa haasteita, mutta ei ole hakenut apua, lukema on 10 prosenttiyksikköä suurempi Etelä-Savossa kuin koko maassa (Etelä-Savo 37 %, koko maa 27 %). Sairaana yritystoimintaansa ilmoittaa harjoittaneensa viimeisen 12 kuukauden aikana pienempi joukko kuin koko maassa (0 päivää, Etelä-Savo 43 %, koko maa 34 %).

Työterveyshuolto on järjestetty koko maata yleisemmin. Etelä-Savon vastaajista 41 prosenttia on järjestänyt itselleen työterveyshuollon, kun vastaava lukema koko maassa on 27 prosenttia. Vastaavasti yksityinen työterveyshuolto on käytössä koko maata hieman harvemmin (Etelä-Savo 41 %, koko maa 50 %).

Helsinki

Helsingin vastanneista korkeakoulututkinto on koulutuksena koko maata yleisemmin. AMK tai yliopistotutkinto on 70 prosentilla vastaajista, kun koko maassa lukema on 52 prosenttia. Palveluiden osuus korostuu, sillä Helsingin vastanneista peräti 82 prosenttia toimii palveluiden toimialalla, kun koko maassa lukema on 74 prosenttia. Osakeyhtiönä toimii vastanneista 77 prosenttia, kun koko maassa osuus on 49 prosenttia. Vastaavasti toiminimen kautta toimii Helsingin vastaajista 22 prosenttia, kun koko maassa osuus on 46 prosenttia.

Kyselyssä selvitettiin, miksi yrittäjä ei ole palkannut jossakin aiemmassa yritystoimintansa vaiheessa. Helsingin vastaajissa korostui halu työskennellä mieluummin kumppaneiden kanssa kuin työllistää (Helsinki 33 %, koko maa 22 %). Yrityksen kasvun esteenä koettiin muuta maata yleisemmin se, että yrityksen toiminta henkilöityy itseän, joten ei haluta rekrytoida työntekijää (Helsinki 42 %, koko maa 33 %). Tämän taustalla on palveluiden suuri osuus vastaajissa ja yrityksen toiminnan perustuminen yrittäjän omaan osamiseen.

Helsingin vastaajista alle 2 000 euroa bruttona ilmoittaa tienäänsä 30 prosenttia vastanneista, kun koko maassa osuus on 14 prosenttiyksikköä korkeampi, 44 prosenttia. 2 000–3 999 tienaa bruttona kuukaudessa 43 prosenttia vastanneista, kun koko maassa osuus on 37 prosenttia. Pienituloisuus on Helsingissä harvinaisempaa, mutta toisaalta tulee huomioida Helsingin muuta maata korkeampi hintataso. Vanhuuden päiviin varautumisessa Helsingin vastaajista 57 prosenttia ilmoittaa keinoksi sijoitustoiminnan, kun koko maassa lukema on 48 prosenttia.

Häme

Hämeen vastaajissa korkeakoulututkinto on hieman koko maata pienemmällä osuudella (Häme 43 %, koko maa 52 %). Toiminimi on käytössä koko maata yleisemmin, sillä sen

kautta toimii 57 prosenttia vastanneista, kun koko maassa lukema on 46 prosenttia. Vastaavasti osakeyhtiön osuus on pienempi, sen kautta toimii 37 prosenttia, kun koko maassa vastaava lukema on 49 prosenttia.

Hämeen vastaajista hieman koko maata pienempi osuus on palkannut työntekijän jossakin yritystoiminnan vaiheessa (Häme 24 %, koko maa 33 %). Syyksi tähän koetaan Hämeessä muuta maata yleisemmin se, että palkkakustannuksia ei saa katettua (Häme 36 %, koko maa 28 %). Hämeen vastaajista 34 prosenttia ilmoittaa mahdollisesti palkkaavansa, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun mukaisen tuen. Osuus on kuitenkin 11 prosenttiyksikköä pienempi kuin koko maassa, 45 prosenttia. Kasvun keinoina työllistäminen mainitaan Hämeen vastaajilla muuta maata pienemmällä osuudella (Häme 26 %, koko maa 34 %). Mielenkiintoista on se, että työllistämisen kalleus ja riski koetaan muuta maata harvemmin kasvun esteenä. Hämeen vastaajista työllistämisen kalleutta pitää yrityksen kasvun esteenä 18 prosenttia ja työllistämisen riskiä 23 prosenttia, kun koko maan vastaajissa vastaava lukema on molemmille 30 prosenttia.

Kainuu

Kainuun vastaajista puolet (50 %) on palkannut työntekijän jossakin yritystoiminnan vaiheessa, kun koko maan vastaajissa vastaava lukema on 33 prosenttia. Niillä, jotka eivät ole aiemmin palkanneet työntekijää, korostuu voimakkaasti halu työllistää vain itsensä. Kainuun vastaajista peräti 62 prosenttia ilmoittaa mahdollisesti palkkaavansa, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun mukaisen tuen, koko maassa lukema on 45 %. Kasvun esteenä Kainuun vastaajat nimeävät muuta maata useammin sen, ettei voi lisätä työaikaa (Kainuu 63 %, koko maa 52 %).

Verkostoituminen on yleistä Kainuun vastaajilla, sillä 2–3 muun saman alan yrittäjän kanssa verkostossa toimii 50 prosenttia vastaajista, kun koko maassa vastaava lukema on 35 prosenttia.

Kainuun vastaajista 60 prosenttia ilmoittaa, ettei ole kokenut jaksamisen haasteita missään yritystoimintansa vaiheessa, koko maassa vastaava lukema on 46 prosenttia. Samalla tavoin sairaana yritystoimintaa ilmoittaa harjoittaneensa viimeisen 12 kuukauden aikana huomattavasti pienempi osuus kuin koko maassa. Vastaavasti työterveyshuolto on käytössä Kainuun vastaajilla useammin kuin koko maan vastaajilla.

Keski-Pohjanmaa

Keski-Pohjanmaan vastaajissa naisten osuus on 57 prosenttia ja miesten 43 prosenttia, kun koko maan vastaajissa jakauma on lähes tasan. Korkeakoulututkinto on vastaajista 34 prosentilla, kun koko maan vastaajista osuus on 52 prosenttia. Toiminimi on käytössä koko maata yleisemmin, sillä sen kautta toimii 65 prosenttia vastanneista, kun koko maassa lukema on 46 prosenttia. Vastaavasti osakeyhtiön osuus on pienempi, sen kautta toimii 29 prosenttia, kun koko maassa vastaava lukema on 49 prosenttia.

Niillä, jotka eivät ole aiemmin palkanneet työntekijää korostuu, että asiakkaat haluavat juuri yrittäjän itsensä palveluja (Keski-Pohjanmaa 43 %, koko maa 29 %) ja lisäksi palkkakustannuksia ei saa katettua (Keski-Pohjanmaa 38 %, koko maa 28 %). Keski-Pohjanmaan vastaajista 45 prosenttia ilmoittaa tavoittelevansa maltillista tai voimakasta kasvua. Vastaava lukema koko maan vastaajissa on 11 prosenttiyksikköä korkeampi, 56 prosenttia.

Keski-Pohjanmaan vastaajat näkevät oman osaamisen vahvistamisen muuta maata yleisemmin oman liiketoiminnan kasvattamisen keinona. Keski-Pohjanmaan vastaajista peräti 46 prosenttia nimesi oman osaamisen vahvistamisen liiketoimintansa kasvun keinoksi, kun koko maan vastaajista lukema on 20 prosenttiyksikköä matalampi, 26 prosenttia. Yhtä paljon mainintoja (46 %) kasvun keinona sai uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen (koko maa 37 %). Kasvun esteinä rahoituksen puute mainittiin muuta maata useammin. Keski-Pohjanmaan vastaajista rahoituksen puutteen nimesi kasvun esteeksi 26 prosenttia, koko maassa 17 prosenttia.

Keski-Pohjanmaan vastaajista 52 prosenttia ilmoittaa tienäävänsä alle 2 000 euroa kuukaudessa bruttona. Koko maan vastaajista lukema on 8 prosenttiyksikköä alempi, 44 prosenttia. Vanhuuden päiviin varautumisessa YEL-maksun riittävä maksaminen ja sijoitustoiminta ovat yhtä yleisiä toimintatapoja 37 prosentin osuudella. Koko maan vastaajissa sijoitustoiminnan mainitsee varautumiskeinona 48 prosenttia ja riittävän YEL-maksun maksamisen 31 prosenttia.

Kyselyssä tiedusteltiin myös kiinnostusta yrityksen myymiseen. Keski-Pohjanmaan vastaajista kiinnostuneita myymään oli 58 prosenttia vastaajista, kun koko maassa lukema oli 41 prosenttia. Kolme neljästä kiinnostuneesta ilmoittaa kuitenkin, että myynti on ajankohtaista 4 vuoden kuluttua tai myöhemmin.

Keski-Pohjanmaan vastaajista yli 4 viikkoa vuodessa lomaa kertoi pitävänsä 14 prosenttia vastanneista, kun koko maan vastaajista osuus oli 24 prosenttia.

Keski-Suomi

Keski-Suomen vastaajissa yli 55-vuotiaiden osuus on hieman muuta maata pienempi (Keski-Suomi 38 %, koko maa 45 %). Tämä näkyy myös siinä, että Keski-Suomen vastaajista yli 10 vuotta yrittäjänä on toiminut 38 prosenttia vastaajista, kun koko maan vastaajissa lukema on 10 prosenttiyksikköä korkeampi, 48 prosenttia.

Keski-Suomen vastaajista 41 prosenttia on palkannut työntekijän yrityksen jossakin vaiheessa, kun koko maassa vastaava lukema on 33 prosenttia. Niiden joukosta, jotka eivät ole palkanneet, nimesi 43 prosenttia syyksi sen, ettei saa katettua palkkakustannuksia. Vastaava lukema koko maan vastaajissa oli 15 prosenttiyksikköä alempi, 28 prosenttia. Keski-Suomen vastaajista 55 prosenttia ilmoittaa mahdollisesti palkkaavansa, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun mukaisen tuen, koko maassa lukema oli 45 %. Kasvuhaluus on koko maata korkeammalla tasolla. Keski-Suomen vastaajista maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 66 prosenttia vastaajista, kun koko maassa osuus on 10 prosenttiyksikköä matalampi, 56 prosenttia.

Keski-Suomen vastaajista ilmoittaa tienäävänsä alle 2 000 euroa kuukaudessa bruttona 51 prosenttia vastanneista, kun koko maan vastaajista osuus on aavistuksen matalampi, 44 prosenttia. Vastaavasti YEL-työtulon alle 13 000 euron suuruiseksi ilmoittaa Keski-Suomen vastaajista 55 prosenttia, kun vastaava lukema koko maan vastaajista on hieman pienempi 49 prosenttia. Vanhuuden päiviin varautumisessa sijoitustoiminta on Keski-Suomen vastaajien yleisen tapa, kuten koko maan vastaajissakin, mutta Keski-Suomessa osuus on 11 prosenttiyksikköä alempi (Keski-Suomi 37 %, koko maa 48 %).

Kyselyssä tiedusteltiin myös kiinnostusta yrityksen myymiseen. Keski-Suomen vastaajista kiinnostuneita myymään oli 52 prosenttia vastaajista, kun koko maassa lukema oli 41 prosenttia. Kolme neljästä kiinnostuneesta ilmoittaa kuitenkin, että myynti on ajankohtaista 4 vuoden kuluttua tai myöhemmin. Yrityksen myynnistä kiinnostuneesta 39 prosenttia ilmoittaa myynnin olevan ajankohtaista kolmen vuoden sisällä, kun koko maan vastaajista osuus on 10 prosenttiyksikköä pienempi, 29 prosenttia.

Keski-Suomen vastaajista enintään viikon verran lomaa ilmoittaa vuodessa pitävänsä 26 prosenttia, kun koko maan vastaajista lukema on hieman pienempi, 19 prosenttia. Vastaavasti jaksamisen haasteita ilmoittaa kokeneensa Keski-Suomen vastaajista 63 prosenttia, kun koko maassa lukema on yhdeksän prosenttiyksikköä alempi, 54 prosenttia. Työterveyshuollon on hankkinut Keski-Suomen vastaajista vain 19 prosenttia, kun koko maan vastaajista osuus on 27 prosenttia.

Kymi

Kymin vastaajissa naisten osuus on 57 prosenttia ja miesten 43 prosenttia, kun koko maan vastaajissa jakauma on lähes tasan. Korkeakoulututkinto on kolmanneksella (33 %), kun koko maan vastaajista korkeakoulututkinto on 52 prosentilla.

Jossakin yritystoimintansa vaiheessa työntekijän on palkannut 44 prosenttia vastanneista, kun koko maassa lukema on 33 prosenttia. Niiden joukosta, jotka eivät ole palkanneet, halu työllistää vain itsensä, on yleisin peruste palkkaamattomuudelle, samalla tavoin kuin koko maan vastauksissakin. Eroavaisuutta löytyy siinä, että Kymen vastaajista 38 prosenttia ilmoittaa, että asiakkaat haluavat juuri yrittäjän itsensä palveluja, kun koko maan vastaajissa lukema on 29 prosenttia.

Kymen vastaajista 38 prosenttia ilmoittaa mahdollisesti palkkaavansa, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun mukaisen tuen, koko maassa lukema oli hieman korkeampi, 45 %. Kasvuhaluukkuus on hieman muuta maata matalampi. Vastaajista maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 45 prosenttia vastaajista, kun koko maassa lukema on 11 prosenttiyksikköä korkeampi, 56 prosenttia. Kasvua rajoittavia tekijöitä arvioitaessa koko maahan verrattuna eroavaisuutta syntyy siinä, että Kymen vastaajista 41 prosentilla yrityksen toiminta henkilöityy yrittäjään, joten ei haluta rekrytoida työntekijää. Vastaava lukema koko maan vastaajista on 33 prosenttia.

Vanhuuden päiviin varautumisessa Kymen vastaajat nimeävät riittävän YEL-maksun maksamisen vasta neljännelle sijalle, 29 prosentilla. Kymen vastaajista vapaaehtoisen lisäeläkkeen vanhuuden päiviin varautumisessa nimeää 33 prosenttia vastaajista, kun

koko maan vastaajista osuus on 24 prosenttia. Kymen vastaajista yli puolet, 53 prosenttia, ilmoittaa olevansa kiinnostunut myymään yrityksen, kun koko maassa lukema on 41 prosenttia. Vastaavasti 43 prosenttia ilmoittaa olevansa kiinnostunut kehittämään liiketoimintaa yritysostoilla. Koko maan vastaajista lukema on 11 prosenttiyksikköä matalampi, 32 prosenttia.

Kymen vastaajista jaksamisen haasteita ilmoittaa kokeneensa jossakin vaiheessa 54 prosenttia vastanneista. Osuus on täysin sama kuin valtakunnallisesti. Eroavaisuutta on kuitenkin siinä, että tästä joukosta Kymen vastaajissa 35 prosenttia ilmoittaa, ettei ole hakenut apua. Vastaava lukema koko maan vastaajista oli 27 prosenttia. Kymen vastaajista 18 prosenttia ilmoittaa järjestäneensä itselleen työterveyshuollon, kun koko maan vastaajista osuus on 27 prosenttia. Yksityinen sairauskuluvakuutus on käytössä 63 prosentilla vastaajista, joka on 13 prosenttiyksikköä korkeampi osuus kuin koko maassa, 50 prosenttia.

Lappi

Lapin vastaajista ammatillinen tutkinto on 46 prosentilla vastaajista, kun koko maan vastaajista osuus on 38 prosenttia. Vastaavasti korkeakoulututkinto on Lapin vastaajista 45 prosentilla, kun koko maan vastaajilla lukema on 52 prosenttia. Yli 10 vuotta toimineita yrittäjiä on vastaajissa prosenttia, kun koko maassa osuus on aavistuksen matalampi, 48 prosenttia.

Lapin vastanneista peräti 47 prosenttia kertoi palkanneensa työntekijän jossakin yrityksen toiminnan aikana, kun koko maan vastaajista osuus on 14 prosenttiyksikköä matalampi, 33 prosenttia. Niiden joukosta, jotka eivät ole palkanneet, palkkakustannusten kattamisen vaikeus nimetään syyksi palkkaamattomuudelle 43 prosentilla vastaajista, kun koko maan vastaajista osuus on 28 prosenttia.

Maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee Lapin vastaajista 44 prosenttia, kun koko maassa lukema on 12 prosenttiyksikköä korkeampi, 56 prosenttia. Kasvun esteenä työllistämisen kalleus koetaan muuta maata yleisemmin esteenä kasvulle. Lapin vastanneista 44 prosenttia nimesi työllistämisen kalleuden kasvun esteeksi, kun koko maan vastaajista lukema oli 30 prosenttia. ”En voi lisätä työaikaani” oli kaikkein tyypillisin este yrityksen kasvulle niin Lapin vastaajilla kuin koko maassakin.

Lapin vastanneista 52 prosenttia ilmoitti olevansa kiinnostuneita myymään yrityksen, kun koko maan vastaajista osuus oli 41 prosenttia. Tästä joukosta 72 prosenttia kertoi yrityksen myynnin olevan ajankohtaista 4 vuoden kuluttua tai myöhemmin.

Lapin vastaajista 27 prosentti ilmoitti pitävänsä enintään viikon verran lomaa vuodessa. Koko vaan vastaajissa osuus oli hieman pienempi, 19 prosenttia. Sijaisen hankkiminen poissaolojen ajaksi koetaan vaikeaksi. Lapin vastaajista vain 18 prosentilla oli tiedossa sijainen, kun koko maassa vastaava lukema oli hieman suurempi, 24 prosenttia. Yksityinen sairauskuluvakuutus on käytössä 62 prosentilla Lapin vastaajista. Osuus on 12 prosenttiyksikköä suurempi kuin koko maan vastaajilla, 50 prosenttia.

Pirkanmaa

Pirkanmaan vastaajissa on hienoinen enemmistö naisia, 55 prosenttia. Yli 55-vuotiaita on vastaajissa hieman pienempi osuus kuin koko maan vastaajissa (Pirkanmaa 39 %, koko maa 45 %). Korkeakoulututkinto on yli puolella. Palveluiden piirissä toimii kolme neljästä vastanneesta. Toiminimi ja osakeyhtiö ovat yhtiömuotoina käytännössä yhtä yleisiä Pirkanmaan vastaajilla. Päätoimisia yksinyrittäjiä on 84 prosenttia ja osa-aikaisia 16 prosenttia.

Eroavaisuuksia verrattuna koko maan vastauksiin ei juurikaan ole. Noin kolmannes Pirkanmaan vastaajista on palkannut työntekijän jossakin yritystoiminnan vaiheessa. Yleisin syy sille, miksi ei ole aiemmin palkannut, on halu työllistää vain itsensä. 44 prosenttia vastanneista kertoi mahdollisesti palkkaavansa, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun mukaisen tuen.

Kasvuhakuisuus on samalla tasolla kuin koko maassa. Pirkanmaan vastaajista maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 58 prosenttia. Kolmen kärki kasvun keinoina ovat: 1. uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen, 2. työntekijän palkkaaminen ja 3. verkostoituminen kumppaneiden kanssa.

Alle 2000 euroa bruttona kuukaudessa ilmoittaa tienäavansa 43 prosenttia Pirkanmaan vastaajista, joka on samalla tasolla verrattuna valtakunnallisiin tuloksiin. Pienituloisuus on siten yleistä, mutta hieman pienentynyt verrattuna vuoden 2019 kyselyyn. Vanhuuden päiviin varautumisessa kolme yleisintä tapaa ovat: 1. sijoitustoiminta, 2. rahan säästäminen ja 3. YEL-maksun riittävä maksaminen. YEL-järjestelmän uskottavuus on vastausten perusteella koetuksella.

Yli 40 tuntia viikossa tekee noin puolet vastanneista. Pitkien työviikkojen lisäksi moni pitää vain vähän lomaa. Enintään viikon verran lomaa vuodessa pitää joka viides vastanneista. 58 prosenttia vastanneista on kokenut jaksamisen haasteita jossakin yritystoiminnan vaiheessa. Työterveyshuolto on käytössä vain noin joka viidennellä vastaajalla.

Pohjois-Karjala

Pohjois-Karjalan vastanneista korkeakoulututkinto on peräti 59 prosentilla vastanneista, kun koko maassa vastaava lukema on aavistuksen matalampi, 52 prosenttia. Vastaajista osa-aikaisia yksinyrittäjiä on suhteellisempi suurempi osuus kuin koko maan vastaajissa (Pohjois-Karjala 28 %, koko maa 16 %). Palkkatyön rinnalla sivutoimisista yksinyrittäjistä toimii 74 prosenttia, kun koko maassa vastaava osuus on 61 prosenttia.

Pohjois-Karjalan vastaajista on palkannut työntekijän jossakin yrityksen toiminnan vaiheessa 40 prosenttia, kun koko maan vastaajien osuus on hieman matalampi, 40 prosenttia. Maltillista tai voimakasta kasvua ilmoittaa hakevansa 63 prosenttia vastaajista, kun koko maan vastaava lukema on seitsemän prosenttiyksikköä matalampi, 56 prosenttia. Kasvun keinoina nähdään muuta maata yleisemmin uusien tuotteiden lanseeraaminen (Pohjois-Karjala 44 %, koko maa 37 %). Vastaavasti työntekijän palkkaaminen ei saa yhtä suurta kannatusta kasvukeinona kuin muualla maassa (Pohjois-Karjala 26 %, koko maa 34 %).

28 prosenttia Pohjois-Karjalan vastaajista ilmoitti, että heillä ei kuulu yhtäkään samaa toimialaa edustavaa tai omaa toimintaansa täydentävää yrittäjää yhteistyökumppaneiden verkostoon. Vastaava lukema koko maan vastaajissa on 13 prosenttiyksikköä matalampi, 15 prosenttia. Osa-aikaisten keskimääräistä suurempi osuus vastaajissa selittää tätä ainakin osittain. Samalla tavoin osa-aikaisten määrä näkyy siinä, että Pohjois-Karjalan vastaajista 62 prosenttia ilmoittaa tienäänsä alle 2000 euroa kuukaudessa bruttona, kun vastaava lukema koko maan vastaajissa on 18 prosenttiyksikköä matalampi, 44 prosenttia. YEL-työtulokseen ilmoittaa alle 13 000 euroa 65 prosenttia Pohjois-Karjalan vastanneista, kun koko maan osuus on 49 prosenttia.

Pohjois-Karjalan vastanneista kiinnostuneita ovat yrityksensä myymään 47 prosenttia vastanneista, kun koko maassa osuus on hieman matalampi, 41 prosenttia. Kiinnostuneiden joukosta 43 prosenttia vastasi myynnin olevan ajankohtaista kolmen vuoden sisällä, kun koko maassa vastaava osuus oli 29 prosenttia.

Osa-aikaisten suuresta osuudesta vastaajissa johtuen yli 40 tuntia viikossa ilmoittaa tekevänsä 30 prosenttia vastanneista, kun koko maan vastaava lukema oli 46 prosenttia. Jaksamisen haasteita on kokenut hieman muuta maata pienempi osuus vastaajissa (Pohjois-Karjala 47 %, koko maa 54 %).

Pohjois-Pohjanmaa

Pohjois-Pohjanmaan vastaajissa naisten osuus on 56 prosenttia ja miesten 44 prosenttia, kun koko maan vastaajissa jakauma on lähes tasan. Yli 55-vuotiaita on vastaajissa 35 prosenttia, kun koko maan vastaajissa vastaava osuus on 10 prosenttiyksikköä suurempi, 45 prosenttia. Vastaavasti yli 10 vuotta yrittäjänä toimineiden osuus on pienempi kuin koko maan vastaajissa (Pohjois-Pohjanmaa 39 %, koko maa 48 %). Osakeyhtiönä toimii Pohjois-Pohjanmaan vastaajista 56 prosenttia, kun koko maan vastaajissa osakeyhtiöiden osuus on 49 prosenttia. Vastaavasti toiminimen kautta toimii Pohjois-Pohjanmaalla 40 prosenttia, kun koko maan osuus on aavistuksen korkeampi, 46 prosenttia.

Pohjois-Pohjanmaan vastaajista 53 prosenttia ilmoittaa mahdollisesti palkkaavansa, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukioikeuden mukaisen tuen, koko maassa lukema oli kahdeksan prosenttiyksikköä matalampi, 45 %.

Pohjois-Pohjanmaalla kasvuhaluus on poikkeuksellisen suurta. Vastaajista peräti 70 prosenttia ilmoittaa tavoittelevansa maltillista tai voimakasta kasvua. Koko maassa vastaava lukema on 14 prosenttiyksikköä matalampi, 56 prosenttia. Kasvun keinoina nähdään erityisesti uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen, jonka nimesi kasvun keinoksi tasan puolet vastanneista (koko maassa lukema 37 %).

Muuta maata hieman suurempi osa vastanneista on kokenut jaksamisen haasteita jossakin yritystoiminnan vaiheessa (Pohjois-Pohjanmaa 61 %, koko maa 54 %). Jaksamisen haasteita kokeneista 33 prosenttia kertoi, että ei ole hakenut apua, kun vastaava osuus koko maan vastaajissa oli 27 prosenttia. Sijaisen löytäminen poissaolojen ajaksi koetaan vaikeaksi. Pohjois-Pohjanmaan vastaajista 17 prosenttia ilmoitti, että tiedossa olisi sijainen poissaolojen ajaksi. Vastaava lukema koko maan vastaajista oli 24 prosenttia.

Päijät-Häme

Päijät-Hämeen vastaajista ammatillinen tutkinto on 44 prosentilla, kun koko maan vastaajissa osuus on hieman matalampi, 38 prosenttia. Vastaavasti Päijät-Hämeen vastaajista korkeakoulututkinto on 43 prosentilla, kun koko maan vastaava lukema on 52 prosenttia. Yli 10 vuotta yrittäjänä toimineita on vastaajista 58 prosenttia, kun koko maassa tämän joukon osuus on 10 prosenttiyksikköä pienempi, 48 prosenttia.

Kasvuhakuisuus on suunnilleen samalla tasolla Päijät-Hämeessä verrattuna koko maahan. Maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 58 prosenttia Päijät-Hämeen vastaajista. Kasvun keinovalikoimassa on kuitenkin eroavaisuutta. Päijät-Hämeen vastaajat asettavat työntekijän palkkaamisen kärkisijalle, kun koko maan vastauksissa työntekijän palkkaaminen on vasta 3. sijalla. Vastaavasti verkostoituminen kumppaneiden kanssa on Päijät-Hämeessä kolmannella sijalla 27 prosentin osuudella, kun valtakunnallisesti sija on toisena 36 prosentin osuudella. Työllistäminen tulee esille myös kasvua rajoittavissa tekijöissä, joissa Päijät-Hämeen vastaajat kokevat työllistämisen kalleuden ja työllistämiseen liittyvän riskin muuta maata hieman isompana kasvun esteenä.

Päijät-Hämeen vastaajista koko maata pienempi osuus on kokenut jaksamisen haasteita jossakin yritystoiminnan vaiheessa. Jaksamisen haasteita on kokenut Päijät-Hämeen vastaajista 47 prosenttia, kun koko maan vastaajista lukema on 54 prosenttia.

Muilta osin Päijät-Hämeen yksinyrittäjien näkemykset ovat samoilla linjoilla koko maahan verrattuna, vastaukset eroavat korkeintaan vain muutamia prosenttiyksikköjä muuhun maahan verrattuna.

Pääkaupunkiseutu

Pääkaupunkiseudun vastaajissa on muuta maata suurempi osuus yli 55-vuotiaita (Pääkaupunkiseutu 57 %, koko maa 45 %). Myös yli 10 vuotta yrittäjänä toimineiden osuus on hieman korkeampi vastaajissa (Pääkaupunkiseutu 55 %, koko maa 48 %). Korkeakoulututkinto on peräti 72 prosentilla vastanneista, kun vastaava lukema koko maan vastaajissa on 20 prosenttiyksikköä pienempi, 52 prosenttia. Palveluiden osuus on vallitseva, sillä Pääkaupunkiseudun vastaajista 91 prosenttia toimii palvelusektorilla, koko maassa lukema on 74 prosenttia. Osakeyhtiö on selkeästi yleisin yhtiömuoto. Vastaajista 68 prosenttia toimii osakeyhtiön kautta, kun koko maassa osuus on 49 prosenttia. Vastaavasti toiminimen muodossa toimii 28 prosenttia, koko maassa tämän osuus on 46 prosenttia.

Pääkaupunkiseudun vastaajista 36 prosenttia ilmoittaa mahdollisesti palkkaavansa, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun mukaisen tuen, koko maassa lukema oli yhdeksän prosenttiyksikköä korkeampi, 45 %. Maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 62 prosenttia vastanneista, kun koko maassa lukema on aavistuksen matalampi 56 prosenttia. Kasvun keinoina verkostoituminen muiden yrittäjien kanssa korostuu ja vastaavasti palkkaaminen on vähemmän suosittu verrattuna koko maan vastauksiin. Verkostoitumalla kasvua tavoittelee Pääkaupunkiseudun vastaajista 47 prosenttia, kun koko maan vastaajista vastaava lukema 11 prosenttiyksikköä matalampi, 36 pro-

senttia. Vastaavasti työntekijän palkkaamisen kasvun keinona valitsee Pääkaupunkiseudun vastaajista 24 prosenttia, kun koko maan osalta osuus on 34 prosenttia. Vastauksissa näkyy vastaajaryhmän painottuminen palvelualalle.

Pienituloisuuden osuus on pienempi verrattuna koko maahan. Alle 2 000 euroa bruttona kuukaudessa ilmoittaa tienaavansa 33 prosenttia Pääkaupunkiseudun vastaajista, kun koko maan vastaava lukema on 11 prosenttiyksikköä suurempi, 44 prosenttia. Samalla tavoin YEL-työtulokseen alle 13 000 euroa vuodessa ilmoittaa pienempi osuus Pääkaupunkiseudun vastaajista verrattuna koko maahan (Pääkaupunkiseutu 43 %, koko maa 49 %).

Yrittäjän työterveyshuollon on ottanut itselleen 38 prosenttia Pääkaupunkiseudun vastaajista, kun vastaava osuus koko maassa on vain 27 prosenttia. Lisäksi yksityinen sairauskuluvakuutus on käytössä 55 prosentilla vastaajista, kun koko maassa osuus on hieman pienempi, 50 prosenttia.

Rannikko-Pohjanmaa

Rannikko-Pohjanmaan vastaajissa on selkeä naisenemmistö, naisten osuus vastaajista on 74 prosenttia, kun koko maan vastaajissa osuus on tasan 50 prosenttia. Rannikko-Pohjanmaan vastaajissa yli 55-vuotiaita on vain 21 prosenttia, kun koko maan vastaajissa osuus on huomattavasti korkeampi 45 prosenttia. Vastaajat painottuvat selkeästi palvelusektorille, sillä Rannikko-Pohjanmaan vastaajista palvelusektorilla toimii peräti 84 prosenttia vastanneista (koko maa 74 %). Toiminimi on yhtiömuotona selkeästi suosituin, sillä vastanneista toiminimen kautta toimii 63 prosenttia, kun koko maassa vastaava osuus on 46 prosenttia.

Rannikko-Pohjanmaan vastaajista maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 69 prosenttia, kun koko maan vastaava osuus on 13 prosenttiyksikköä matalampi, 56 prosenttia. Kasvua rajoittavissa tekijöissä erottuu muuhun maahan verrattuna työllistämisen kalleus. Pääkaupunkiseudun vastaajista 40 prosenttia nimeää työllistämisen kalleuden kasvua rajoittavaksi tekijäksi, kun koko maan vastaajista lukema on 30 prosenttia. Tässä heijastuu Rannikko-Pohjanmaan vastaajien painottuminen palvelusektorille.

Pienituloisuus on keskimääräistä suurempaa Rannikko-Pohjanmaan vastaajissa. Alle 2 000 euroa kuukaudessa bruttona ilmoittaa tienaavansa 58 prosenttia Rannikko-Pohjanmaan vastaajista, kun koko maan vastaajissa osuus on 14 prosenttiyksikköä pienempi, 44 prosenttia.

Yli 40 tuntia viikossa ilmoittaa tekevänsä Rannikko-Pohjanmaan yrittäjistä 53 prosenttia, kun vastaavasti kaikista vastaajista osuus on hieman pienempi, 46 prosenttia. Jaksamisen haasteita vastasi kokeneensa 63 prosenttia Rannikko-Pohjanmaan vastaajista, kun kaikista vastaajista osuus oli yhdeksän prosenttiyksikköä pienempi, 54 prosenttia. Työterveyshuollon on itselleen hankkinut vain 16 prosenttia, kun koko maan vastaajista lukema on 27 prosenttia.

Satakunta

Satakunnan vastaajista ammatillisen tutkinnon on suorittanut 51 prosenttia, kun koko maan vastaajissa osuus on 13 prosenttiyksikköä pienempi, 38 prosenttia. Vastaavasti korkeakoulututkinnon osuus vastaajilla on valtakunnallisesti 52 prosenttia, mutta Satakunnassa 39 prosenttia. Toiminimen suosio yhtiömuotona on Satakunnassa korkeampi kuin valtakunnassa. Satakunnan vastaajista toiminimen muodossa yrittää 59 prosenttia, kun valtakunnallisesti osuus on vastaajista 46 prosenttia. Vastaavasti koko maan vastaajista osakeyhtiön kautta toimii 49 prosenttia, Satakunnan vastaajista osuus on 35 prosenttia.

Satakunnan vastaajista maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 56 prosenttia vastanneista, mikä on samalla tasolla kuin koko maassa. Sen sijaan kasvun keinoissa on eroavaisuutta. Verkostoituminen kumppaneiden kanssa, työntekijän palkkaaminen ja uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen ovat kolmen kärki kasvun keinoina Satakunnassa, kuten myös valtakunnallisestikin. Sen sijaan oman osaamisen vahvistaminen koetaan Satakunnassa tärkeämpänä kasvun keinona kuin koko maan vastaajien joukossa. Kasvua rajoittavana tekijänä Satakunnan vastaajat valitsevat muuta maata yleisemmin yrityksen henkilöitymisen yrittäjään itseensä, jolloin ei halua rekrytoida työntekijää (Satakunta 41 %, koko maa 33 %).

Satakunnan vastaajista yli 40 tuntia viikossa ilmoittaa tekevänsä 52 prosenttia, kun koko maan vastaajista osuus on hieman pienempi 46 prosenttia. Yrittäjän itsensä järjestämä työterveyshuolto on käytössä 23 prosentilla vastaajista, joka on samalla tasolla kuin valtakunnallisesti. Merkittävämpi ero on kuitenkin siinä, että Satakunnan vastaajista 61 prosentilla on käytössä yksityinen sairauskuluvakuutus, kun vastaava lukema koko maassa on tasan 50 prosenttia.

Savo

Savon vastanneista yli 55-vuotiaita on puolet, osuus on hieman suurempi kuin valtakunnallisesti. Osakeyhtiön muodossa toimii vastanneista 39 prosenttia, joka on 10 prosenttiyksikköä pienempi kuin koko maassa. Savon vastaajissa on osa-aikaisia ja sivutoimisia yksinyrittäjiä enemmän kuin koko maan vastaajissa (Savo 27 %, koko maa 16 %). Sivutoimisia ollaan erityisesti palkkatyön ja eläkkeen rinnalla.

53 prosentti vastanneista ilmoittaa mahdollisesti työllistävänsä, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointituen mukaisen tuen. Osuus on kahdeksan prosenttiyksikköä korkeampi kuin koko maassa. 47 prosenttia tavoittelee maltillista tai voimakasta kasvua, kun koko maan vastaajissa vastaava lukema on 56 prosenttia. Hieman pienempää kasvuhaluutta selittää ainakin se, että vastaajissa on eläkkeen rinnalla toimivia osa-aikaisia yksinyrittäjiä, joilla kasvuhaluus ei luonnollisesti ole kovin yleistä. Kolme tärkeintä kasvun keinoa ovat: 1. uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen, 2. työntekijän palkkaaminen ja 3. verkostoituminen kumppaneiden kanssa.

Alle 2 000 euroa bruttona kuukaudessa ilmoittaa tienävänsä 52 prosenttia vastanneista, kun koko maassa osuus on hieman pienempi 44 prosenttia. Tätä selittää osa-aikaisten

suurempi osuus Savon vastaajissa. YEL-työtulonsa alle 13 000 euroksi ilmoittaa 57 prosenttia vastanneista, kun koko maan lukema on 49 prosenttia.

Jaksamisen haasteita on ollut vähemmän verrattuna koko maahan. 43 prosenttia Savon vastaajista kertoi kokeensa jaksamisen haasteita jossakin yritystoiminnan vaiheessa, kun koko maan lukema on 11 prosenttiyksikköä korkeampi, 54 prosenttia. Positiivista on myös, että sijaisen saaminen poissaolojen ajaksi on hieman paremmalla tasolla Savossa kuin muualla Suomessa. Savon vastaajista 34 prosenttia ilmoitti, että tiedossa on sijainen poissaolojen ajaksi, kun vastaava lukema koko maan vastaajissa oli 24 prosenttia. Työterveyshuolto on kuitenkin käytössä vain noin joka viidennellä vastaajalla.

Uusimaa

Uudenmaan vastaajissa on hienoinen enemmistö naisia, kun koko maan vastaajissa jakauma on lähes tasan. Korkeakoulututkinto on 57 prosentilla vastaajista eli hieman suuremmalla osuudella verrattuna koko maan vastaajaryhmään. Yli 10 vuotta toimineiden yksinyrittäjien osuus on kahdeksan prosenttiyksikköä pienempi kuin koko maan vastaajista (Uusimaa 40 %, koko maa 48 %). Osakeyhtiön muodossa toimii Uudenmaan vastaajista 59 prosenttia, kun vastaava osuus koko maassa on 49 prosenttia.

Uudenmaan vastaajista 26 prosenttia on palkannut työntekijän jossakin yritystoiminnan vaiheessa, osuus on seitsemän prosenttiyksikköä pienempi verrattuna koko maan vastaajiin. Maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 60 prosenttia vastaajista, lukema on aavistuksen korkeampi kuin koko maassa (56 %). Kolmen kärki kasvun keinoina ovat: 1. verkostoituminen kumppaneiden kanssa ja jaetulla toisella sijalla työntekijän palkkaaminen sekä uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen. Verkostoituminen koetaan kasvun keinona tärkeämpänä kuin keskimäärin koko maassa. Vastaavasti kasvua rajoittavana tekijänä selkeästi isoimpana koetaan se, ettei voi lisätä omaa työaika. Muita keskeisiä syitä ovat yrityksen henkilöityminen sekä työllistämiseen liittyvä riski ja kalleus. Varsinkin palvelusektorilla yrityksen henkilöityminen yrittäjään on hyvin yleistä ja luo haastetta kasvuille.

Pienituloisuus on hieman vähäisempää kuin koko maassa. Uudenmaan vastaajista 39 prosenttia ilmoittaa tienaavansa alle 2000 euroa kuukaudessa bruttona. Koko maan vastaajista lukema on 44 prosenttia. Vanhuuden päiviin varautumisessa sijoitustoiminnan mainitsee yli puolet vastanneista, 54 prosenttia. Riittävä YEL-maksun maksaminen on varautumisessa vasta kolmannella sijalla 32 prosentin osuudella.

Uudenmaan vastaajat tekevät hieman vähemmän yli 40-tuntisia työviikkoja kuin koko maassa. Osuus on Uudellamaalla 40 prosenttia, kun koko maan vastaava lukema on 46 prosenttia. Vastaavasti yli neljä viikkoa lomaa vuodessa pitää Uudenmaan vastaajista 30 prosenttia, kun koko maan vastaajista osuus on vain 24 prosenttia. Työterveyshuolto on hankittu hieman useammin kuin muualla maassa. Yrittäjän työterveyshuolto on käytössä 31 prosentilla, kun koko maassa osuus on 27 prosenttia.

Varsinais-Suomi

Varsinais-Suomen vastaajissa on hienoinen miesenemmistö: miehiä 53 prosenttia, naisia 45 prosenttia. Korkeakoulututkinto on 56 prosentilla vastanneista, osuus on hieman suurempi koko maan vastaajista. Palveluiden osuus on toimialoista selkeästi suurin, mutta kuitenkin 10 prosenttiyksikköä pienempi kuin koko maan vastaajissa (Varsinais-Suomi 74 %, koko maa 64 %). Vastaavasti rakentamisen, kaupan ja teollisuuden osuudet ovat suurempia kuin koko maan vastaajaryhmässä.

29 prosenttia vastanneista kertoi palkanneensa työntekijän jossakin yritystoiminnan vaiheessa. Osuus on hieman pienempi koko maahan verrattuna. Syynä sille, että ei ole palkannut työntekijää ovat 1. halu työllistää vain itsensä, 2. töitä ei ole riittävästi ja 3. ei saa katettua palkkakustannuksia. Työskentely mieluummin kumppaneiden kanssa kuin työllistää on myös yleisempi peruste Varsinais-Suomessa verrattuna koko maan vastauksiin.

Maltillista tai voimakasta kasvua tavoittelee 58 prosenttia vastanneista. Kasvun keinoina kolmen kärki on: 1. työntekijän palkkaaminen, 2. verkostoituminen kumppaneiden kanssa ja 3. uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen. Mielenkiintoista, että työntekijän palkkaaminen on kärjessä, kun koko maan vastaajissa se on vasta kolmannella sijalla. Vastaavasti koko maassa uusien tuotteiden tai palveluiden lanseeraaminen on sijalla yksi, kun Varsinais-Suomessa se on vasta kolmannella sijalla. Työllistämiseen tähtäävää halua Varsinais-Suomessa siten löytyy. Vastaajista 45 prosenttia ilmoitti mahdollisesti työllistävänsä, mikäli saisi yksinyrittäjille suunnatun rekrytointitukikokeilun mukaisen tuen. Kasvua rajoittavina tekijöinä mainitaan työllistämisen liittyvä riski (Varsinais-Suomi 39 %, koko maa 30 %) ja työllistämisen kalleus (Varsinais-Suomi 35 %, koko maa 30 %) huomattavasti useammin kuin koko maan vastaajissa.

Noin puolet vastanneista ilmoittaa tekevänsä yli 40 tuntista työviikkoa. Yhtä lailla jakamisen haasteita kertoo kokeneensa jossakin yritystoiminnan vaiheessa noin puolet vastanneista. Yritystoimintaa sairaana yli 10 vuorokautta viimeisen 12 kuukauden aikana ilmoitti harjoittaneensa 20 prosenttia vastanneista, kun koko maan vastaava osuus oli kuusi prosenttiyksikköä pienempi. Sijainen on saatavilla poissaolojen ajaksi vain hyvin harvalla. Vain 18 prosentti ilmoitti, että tiedossa on sijainen erilaisten poissaolojen ajaksi, koko maan vastaajista osuus oli korkeampi, 24 prosenttia. Työterveyshuollon oli Varsinais-Suomen vastaajista hankkinut noin kolmannes (32 prosenttia), kun koko maan vastaajista osuus oli hieman pienempi, 27 prosenttia.

Julkaisija: Suomen Yrittäjät | PL 999, 00101 Helsinki
puhelin 09 229 221 | toimisto@yrittajat.fi | www.yrittajat.fi